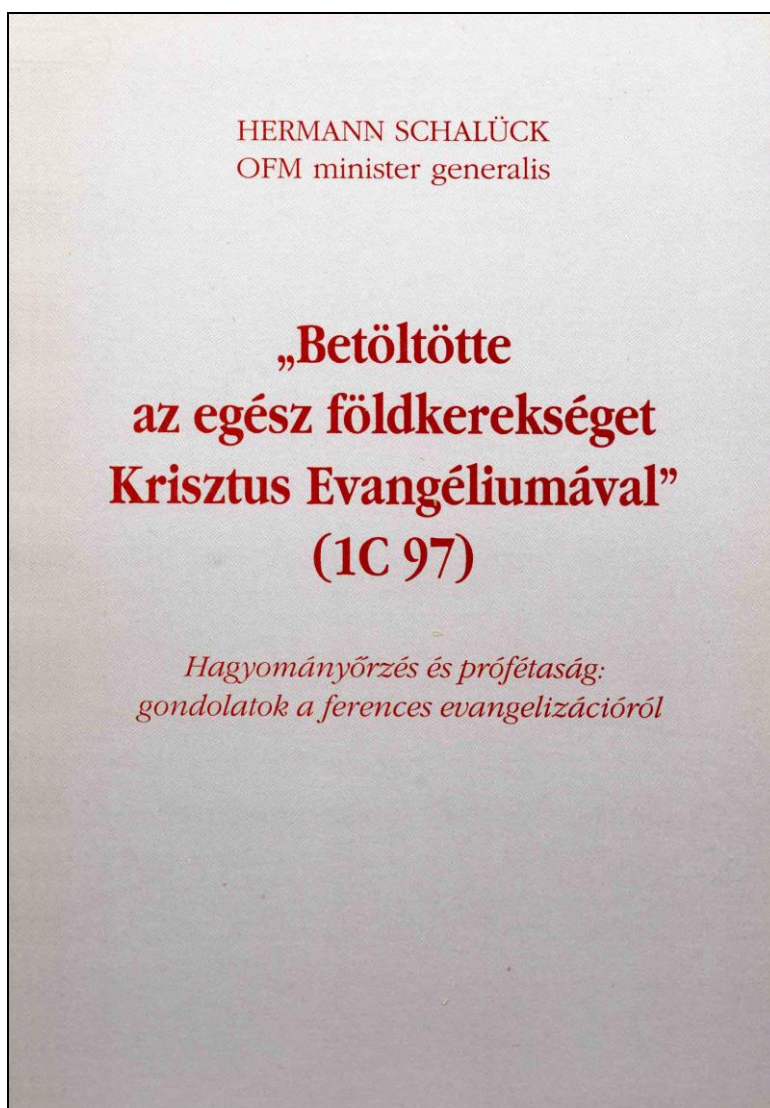

Hermann Schalück
„Betöltötte az egész földkerekséget Krisztus
Evangéliumával” (1C 97)
Hagyományörzés és prófétaság:
gondolatok a ferences evangelizációról

Mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Hermann Schalück

„Betöltötte az egész földkerekséget Krisztus Evangéliumával” (1C 97)

**Hagyományőrzés és prófétaság:
gondolatok a ferences evangelizációról**

Fordította

Várnai Jakab OFM

Lektorálta

Hidász Ferenc OFM

Szecsódi Leó OFM

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány kiadásában megjelent könyv szöveghű, elektronikus változata. Az elektronikus kiadás engedélyét a Kapisztrán Ferences Provincia Tartományfőnöke adta meg. A programot a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár elvei szerint korlátlanul lehet lekipásztorni célokra használni. Minden más jog a Kapisztrán Ferences Provincia tulajdonában marad.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék	3
Bevezetés.....	5
I. A történelem új szakasza: valóság és kihívások.....	8
1. Az „ész” és a „termelés” korában	8
a) Az individuum felemelkedése, aki „szubjektuma saját magának és a történelemnek”.....	8
b) Egy pluralista / policentrikus világ	9
c) A szekularizáció folyamata.....	9
d) Új nemzetközi rend	10
2. Az élet minőségének válsága	10
a) Egyensúlyvesztés az „élet alapjaiban”	10
b) Az érzések és a szellem válsága.....	11
3. Rendünk e kihívások előtt.....	12
a) Testvéri közösségünk célja	12
b) Nehéz, de döntő pillanat	13
Kérdések a reflexióhoz, Olvasmány, Imádság.....	13
II. Evangelizáló testvéri közösség.....	15
1. Hívásunk	15
a) Evangéliumi élet.....	15
b) A szemlélődés tapasztalata	16
c) Élet a testvéri közösségben	19
2. A testvéri közösség: az evangelizáció szíve	19
a) Olyan közösség, amely önmagát evangelizálja.....	19
b) Evangéliumi zárandokok a világban	20
c) Evangelizáció: az egész testvéri közösség kötelezettsége	21
3. Közösségben az egyházzal.....	22
a) Szent Ferenc egyháziassága	22
b) Szabadság saját életformájának kidolgozásában	23
c) Az egyház küld minket	24
Kérdések a reflexióhoz, Olvasmány, Imádság.....	25
III. A Kisebbségi Testvérek az evangelizáció szolgálatában.....	27
1. Előfeltételek	27
a) Isten tanúi vagyunk	28
b) Testvéri élet	29
c) Kiállás az élet érdekében	29
d) Nevelés és tanulmányok	30
2. Prioritások a cselekvésben	31
a) Inkulturáció	31
b) „Ad gentes” misszió	33
c) Döntés a szegények mellett.....	34
d) Igazságosság, béke, a teremtés megőrzése	35
e) Ökumenikus lelkiség és vallásközi párbeszéd	37
f) Új Areopágoszok	37
3. A szellemek állandó megkülönböztetése.....	38
a) Evangelizációnk struktúrái	39
b) Szolidaritás és individualizmus között	40

c) Életünk minősége	41
Kérdések a reflexióhoz, Olvasmány, Imádság.....	42
Záró megjegyzések.....	43
Rövidítések	45

Bevezetés

1 Isten szemében mindegyik korszak a kegyelem ideje. Mint kisebb testvérek, meg vagyunk győződve arról, hogy ez arra a korfordulóra is érvényes, amelyet most élünk át. Hisszük, hogy ma is és holnap is Szent Ferenc karizmáját váltjuk valóra, amikor követjük „a mi Urunk Jézus Krisztus szent evangéliumát” és „engedelmességben, tulajdon nélkül és tisztaságban”¹ élünk. Mivel Isten Lelke szeretetre gyújt minket az evangélium szavai iránt, ezért Ferenc testvérrel együtt így kiáltunk: „Ez az, amit én akarok, ez az, amit én keresek, ez az, amit teljes szívemből tenni kívánok!”² És ezért ismét rendelkezésre állunk, hogy „a benne lakozó készséges, alázatos és lángoló buzgóságú lélek (...) mindenütt Isten ígéjének a magvait hintesse. Az egész földkerekséget betöltötte Krisztus Evangéliumával, ... mindenütt serényen hirdette az Isten országát, s példájával ugyanúgy épülésére szolgált hallgatóinak, mint beszédével. Egész testéből nyelvet csinált.”³

2 Amikor az a kívánság mozgat minket, hogy az evangélium, amely „lélek és élet”⁴, testet ölthessen bennünk, érezzük, hogy hivatásunk legmélyebb gyökerei Jézus Krisztus nyomdokainak követéséhez érnek le⁵. Ebből ered a feladatunk, hogy hirdessük az evangéliumot. Ez jelenti Rendünk életének alapját⁶. Így válik ez a feladat, amely Jézusnak, az Atya küldöttének feladatát viszi tovább, hivatásunk alapjává. Küldetést kaptunk, hogy éljük és hirdessük az evangéliumot. A Szentlélek erejében részt kapunk abból a feladatból, amelyet az egyház egésze kapott.

3 Ezért bárhol is vagyunk, szenteljük magunkat az evangelizációnak, mint akiket a Szentírás szelleme éltet⁷. Életformánk megköveteli, hogy tekintettel legyünk néhány lényeges és különösen jelentős dologra, amelyről az alábbiakban bővebben szeretnék írni. Az a szándékom, hogy buzdítsam közösségünket evangelizációs munkájában, és új prófétai erőket szabadítsak föl benne.

4 Szem előtt tartom azt a hosszú utat, amelyet Rendünk az utóbbi időben bejárt: a San Diegó-i nagykáptalan (1991) megbízását, a nemzetközi bizottság hosszadalmas és fáradságos munkáját, amellyel a máltai *consilium plenarium*ra elkészítették az evangelizációról szóló „Instrumentum Laboris”-t, a *consilium* értékes javaslatait⁸ és a dokumentumon végzett későbbi szerkesztői munkát.

5 Úgy gondolom, eljött az idő, hogy ezt a munkát az egész Rend elé tárjam. Ennek során a következőkre szeretnék kitérni:

1.) Az idők jeleire éberen figyelve meg kell találnunk helyünket a mai történelemben. Korunk kulcsfogalmai az „ész” és a „termelés”, és ez a kor ma az élet minőségének válságát mutatja. Ilyen körülmények között kapja a Rend a kihívást, hogy az új helyzet fényében új utakat keressen, melyre „az Úr Lelke és az ő szent működése”⁹ vezeti.

¹ 2Reg 1,1

² 1C 22

³ 1C 97

⁴ Vö. Jn 6,63

⁵ Vö. 1Reg 1,1

⁶ Vö. II. János Pál pápa üzenete az 1991-es San Diegó-i nagykáptalanhoz.

⁷ Vö. Int 7,4

⁸ Vö. Acta Consilii plenari Ordinis Fratrum Minorum (Roma 1995).

⁹ 2Reg 10,8

2.) Közösségi élet. Testvéri közösségben élünk. Ez evangelizációnk sajátos eredeti formája. Egyre inkább evangelizáló testvéri közösséggé kell válnunk. Ezen felül az egyháznak is tagjai vagyunk. Részt veszünk missziós elkötelezettségében „a Lélek örömeiben”. Az egyház olyan evangelizációt bíz ránk, amely „lendületében, módszereiben és kifejezési módjában új”¹⁰.

3.) Az evangelizáció szolgálata a jövőben megkövetel bizonyos előfeltételeket, prioritásokat, döntési kritériumokat és szemléletmódot. Az evangelizációt mélységes reménynek kell hordoznia, hogy az emberek szívét és a különböző kultúrákat mélységükben érinthesse és szólíthassa meg. Csak így válhat a végső Ország eljövételének szolgálatává.

6 Az evangelizáció Isten Országának hirdetése, ami Jézus örömhírének és küldetésének magja. Ez az igehirdetés határozza meg a legmélyebben az egyház lényegét is; identitása az evangelizációs feladatban mutatkozik meg. Jézus kezdettől fogva konkrét tettekkel és szavával gyűjti maga köré tanítványait és elküldi őket, hogy hirdessék az Isten Országát¹¹.

7 Ha tehát „az evangelizáció valójában az egyház kegyelme, sajátos küldetése és legmélyebb identitása”¹², akkor az egyház „az élet forrása” a Rend számára¹³. Mint evangelizáló testvéri közösség, mi, kisebb testvérek, hivatást érzünk arra, hogy életünkkel és szavunkkal tanúságot tegyünk a köztünk már jelen lévő Isten Országáról, és így megvalósulásán munkálkodjunk. Így követjük a mi Urunk Jézus Krisztust az ő útján. Mert mindenekelőtt az a hivatásunk, hogy Jézus küldetését és „az ő evangelizációs szolgálatát” folytassuk¹⁴.

8 Korunk kihívásait tekintve ez az igehirdetés abból áll, hogy Istenről eleven tanúságot teszünk a szemlélődésben. Erős kritikus beleérző képességre van szükségünk, de komoly prófétai erőre is. Tisztelettel és szolidárisan együtt kell lennünk a „másikkal”, meg kell tudnunk látni Isten Országának magvait a különböző kultúrákban. Igehirdetésünk ereje és inkulturációnk hatékonysága végső soron abból fakad, hogy érzékenyen hallgatunk Istenre, az emberekre és a teremtésre.

9 Új történelmi szakaszt élünk¹⁵: ennek ma mind jobban tudatában vagyunk. Küldetésünk teljesítéséhez törekednünk kell az emberek mindennapjainak megismerésére. Eközben azt is tudjuk, hogy meg kell nyílnunk a Szentlélek működésére, ha belülről akarunk élni. Assisi Szent Ferenc újból és újból sürgetően kérte testvéreit, hogy mindenekelőtt vágyakozzanak „az Úr Lelkének és szent működésének birtoklására”¹⁶.

10 Az Úr Lelkének birtoklása azt jelenti, hogy abban a korban, amelyben élünk, Isten jelenlétébe helyezzük magunkat és éberen figyelünk jeleire. Egész evangelizációnknak összefüggésben kell lennie az idők jeleivel. Nem történhet időn és téren kívül. Az idők jeleire figyelni annyi, mint a jelen történelmi pillanatra és annak sajátos helyzetére mint „teológiai helyre” és mint „Isten meghívására” figyelni. Más szóval, az egyház sajátos küldetését a hit felől kell meghatározni, amelyben alapvető az Istennel való találkozás tapasztalata, és amely kiterjed mindenre, amit egy adott korban és adott helyen Isten fényében szemlélünk. Ekkor

¹⁰ II. János Pál pápa 1983-as közép-amerikai útja során mondott beszédéből.

¹¹ Vö. Mk 6,7-13

¹² EN 14

¹³ II. János Pál pápa üzenete az 1991-es San Diegó-i nagykáptalanhoz.

¹⁴ EN 15

¹⁵ Vö. FC 4; CA 53; CCGG 102,1; GS 4

¹⁶ 1Reg 10,8

ismerjük fel a kegyelem jeleit, de a kudarc és bűn jeleit is. Arról van tehát szó, hogy a történelem közepette verjünk gyökeret Istenben¹⁷.

11 Ma gyakran beszélünk „válságról”. Korunkat szemlélve nyugtalanságot érzünk, mert az átalakulások régi, szentként érvényesülő életformákat gyöngítettek meg vagy hagytak pótlás nélkül eltűnni. Néha úgy tűnik, mintha tökéletes meglepetés ért volna minket. Ez az új rend az emberi tevékenység legkülönbözőbb területein emberi létezésünk alapjait érinti és változtatja meg.

¹⁷ Vö. FC 4

I. A történelem új szakasza: valóság és kihívások

12 A történelem olyan korszakában élünk, amelyet a változás jellemez. Ilyenkor az ember mindig ürességet érez, hiányzik a dolgok értelme, eltűnnek a normák, bizonytalanságot és szünni nem akaró válságot élünk át. Mégis olyan pillanat ez, amelyben a Szentlélek felszólítása mindenki felé elhangzik. Így lesz Istennek ez az „órája”, amelyben élünk adatott, a kegyelem idejévé.

13 A hit tapasztalata az Istennel való misztikus találkozásban és a Jézus Krisztussal mint Isten szeretetteljes cselekvésének középpontjával való találkozás arra készíttet, hogy minden „dolgát” Isten fényében nézzünk. Abban bízva, hogy „Isten arcának világossága teljes szépségében ragyog föl Jézus Krisztus arcán”¹⁸, nincs jogunk kibújni a kötelesség alól, hogy „vizsgáljuk és az evangélium fényénél értelmezzük az idők jeleit, azért, hogy minden nemzedéknek megfelelő módon tudjunk választ adni az emberek örök kérdéseire a jelen és az eljövendő élet értelméről és e kettő összefüggéseiről”¹⁹.

1. Az „ész” és a „termelés” korában

14 Itt a modernitás sajátos kontextusával kerülünk szembe. A nyugati és ma már a keleti társadalmakat egyre inkább átható világ- és emberkép alapelemei akkor alakulnak ki, amikor a felvilágosodással kezdetét veszi az ész kora, a 18. és 19. századi ipari forradalommal pedig a *termelés* kora.

a) Az individuum felemelkedése, aki „szubjektuma saját magának és a történelemnek”

15 A modernitás beköszöntével az ember mint autonómiára törő „szubjektum” lép elő, és a „nép” saját történelmének szubjektumává lesz. Az ember szabadnak nyilvánította magát minden külső fórumtól (vallás, hagyomány, tekintély...), vagy, másként kifejezve, minden külső irányítástól. Megpróbálta a maga terét mint individuumot meghatározni, amikor elutasította mindazt, ami szemben állt lelkiismeretével és önmeghatározó szabadságával. Az ember, észére hagyatkozva, szabadon és öntörvényűen úgy fogja fel magát, mint aki önmaga meghatározásának szubjektuma és ura.

16 A jelenkor történelmét az állandó fejlődés, a szüntelen változás és a folyamatos átalakulás jellemzi. Minden mozgásban van, minden újjászerveződik pillanatról pillanatra, és úgy tűnik, ma már a múlté a társadalom statikus felfogása, de az a hit is, hogy a történelmet a sors irányítja. A kritikai ész használata a modern emberben azt az igényt kelti fel, hogy ő maga lásson, ítéljen és döntsön.

17 A megszerzett ismeretek, a mindent megvizsgáló tapasztalás és a mindent manipuláló, uraló és megváltoztató technika alkotják a modern ember tudományának és önigazolásának alapját. A paradigmák (modellek, minták és vonatkozási adatok) változnak, a tudás bővül, az ember élettere újjáteremtődik. Ő pedig, mint individuum, saját történelmének teremtője lesz, a modern kor sarokköve, vonatkozási pont és mérték nemcsak önmaga, hanem az őt meghaladó valóságok számára is.

¹⁸ Vö. VS 2

¹⁹ GS 4

b) Egy pluralista / policentrikus világ

18 Az embert egyre inkább a „differenciálódás” folyamata határozza meg. Többé már nem lehetséges azokban az összefüggésekben és abban az egységes valóságban gondolkodni, amely az újkor előtti korszakra jellemző volt és amelyben kultúra, vallás, gazdaság, politika és mindennapi élet mélyen összefonódott egymással. Ma egy pluralista és/vagy policentrikus világban találjuk magunkat. Másként kifejezve: a valóság különböző középpontok és/vagy pólusok körül szerveződik, melyek gyakran ellentétben állnak egymással. Mindez arra látszik haladni, hogy „alrendszerek” alakuljanak ki, pl. „mikrovilágok”, amelyek öntörvényűek, saját magukra vonatkoznak, és nincsenek szükségképpen kapcsolatban a vallással vagy az etikával.

19 Még ha vannak is az egész világra kiterjedő „rendszerek”, mint pl. a „piac” esetében, napjainkban a kulturális pluralizmus terjedését figyelhetjük meg. Még a nemrég egységes képet mutató társadalmakban is etnikai, regionális vagy nyelvi széttagolódás jelenik meg vagy ébred újra. Ide tartozik a nacionalizmus és a rasszizmus fellángolása. Azt éljük át, hogy a kulturális univerzum „életterek” miriádjaira esik szét, melyek némelyikét ma „új családi és törzsi kultúrának” nevezik.

20 Ugyanakkor egyfajta tudományos-technikai pluralizmust is átélünk. Ezt az a tény magyarázza, hogy a tudomány és a technika differenciálja a valóságot, besorolja az ismeretek mindenkor sajátos területére, saját szabályai szerint osztja fel és szakszerű kísérletekkel alapozza meg. Ezért egy differenciált, sokarcú, saját szabályok szerint működő világgal találjuk magunkat szemben. Ami pl. érvényes a csillagászatban, az egyáltalán nem áll a pszichológiában. Az ismeretek a tudás egy sajátos területére korlátozódnak. Így válik a vallás is viszonylagossá.

c) A szekularizáció folyamata

21 A modernitás első követelménye, hogy korlátlanul érvényesülhessen az észhasználattal megáldott, autonóm, szabad individuum, amely jogainak birtokosa, önmaga és a történelem szubjektuma. Ennek közvetlen következménye volt a szabadság, az individualitáshoz való jog, a személyes megítélés elsőbbsége, a részvétel a gazdaságban és a politikában, valamint az etikai és erkölcsi tudat autonómiája. Miközben minden külső kényszertől meg akart szabadulni, az ember egy sor olyan külső hatástól is függetleníteni kívánja magát, amely évezredek óta irányította életét, mint pl. a természetfölötti, a vallások, a hagyományok, a rítusok stb. Ez a szekularizáció egyre erősödő és ma már az egész világra kiterjedő folyamata.

22 A társadalomra is ugyanaz áll, ami az individuumra. A modern államok többé nem tűrik el, hogy egy vallási fórum gyámkodjon fölöttük. Megpróbálják magukat szuverén módon megszervezni, élesen elválasztva egymástól egyházat és államot. A vallást egyre inkább kitiltották a nyilvános életből, és a magánszférába száműzték. És mint ahogy egy bizonyos fajta tudás csak egy bizonyos tudományterületre érvényes, és a megfelelő szabályok, módszerek és kísérletek tárgya, úgy a vallás is viszonylagossá vált. Itt is egy differenciált és sokarcú valósággal állunk szemben, amely egy pluralista és policentrikus „világban” keresi helyét. A tudományok tudományának eszménye – ami egykor a teológiának azt a célt adta, hogy minden ismeret summáját adja – egyre inkább veszít jelentőségéből.

23 Ez a tény arra indította a II. vatikáni zsinatot, hogy két tudásterület létezését ismerje el: a hit és az argumentatív megismerő képesség területét. Ügyelt tehát a tudásterületek saját alapelvek szerinti differenciálódására. Ezen felül a zsinat hangsúlyozta, hogy ezeket a tudásterületeket az emberi és társadalmi élet szervezésének javára tovább kell

kutatni és mélyíteni²⁰. A földi dolgok „autonómiájának” elismerésével azonban a zsinat e kettőt nem tekintette egymástól függetlennek, még kevésbé egymástól elszakadtnak. Odáig ment, hogy a hit és a mindennapi élet elszakítását korunk egyik legnagyobb hibájának nevezte²¹.

d) Új nemzetközi rend

24 A világ fejlődése az utóbbi évszázadokban egy olyan folyamatnak vetette meg az alapjait, amelyet ma a kapcsolatok globalizálódásának nevezünk. Minden dolog egyre jobban függ a többitől és benne van azokban. Erre a jelenségre a legjobb példa a gazdaság. Ereje, valamint az emberi élet különböző területein kifejtett hatása ennek a gyorsan zajló folyamatnak a motorjává tette.

25 Az egyetemessé válás folyamatában ma már nem jelentenek akadályt a nemzeti, kulturális és törzsi különbségek. Minden kapcsolatban áll mindennel és egy globális, mindent átfogó kapcsolatrendszerbe fonódik össze. Az állam, amely századunk közepéig a nemzeti integrációs folyamatokban játszott döntő szerepet, ma ennek a globalizálódásnak a fényében a nemzet és az odatartozó népek integrációjára törekszik. Ez a „neo-liberalizmus” kimondott célja is.

26 Az életszínvonal több helyen növekszik. Az élet sokak számára könnyebb lett. A gazdagság azonban még mindig kevesek kezében van, aminek az a következménye, hogy a szegények száma abszolút értékben tovább növekszik. Az a törekvés, hogy mindenkit egy végső soron egyetemes rendszerbe foglaljanak, azzal a paradoxonnal jár együtt, hogy a szegényeket ebből kizárják. Köztük is az öregek és a gyermekek szenvednek a legtöbbet. A nemzetközi kapcsolatok reális és nehéz kérdése adódik ebből, amit ma már nem a kelet-nyugati konfliktus árnyékában, hanem az észak-dél egyenlőtlenség fényében kell néznünk.

27 Az állítólag mindenkit magába foglaló „inklúziót” végül a tények leplezik le: ezek egy acsarkodó, vad versenyt mutatnak, agresszivitást, amely majd azokat zárja ki és áldozza fel, akik ezzel a logikával szemben nem tudnak fellépni és ellenállni. A szegények kirekesztésének gyakorlata, amely más kizárások sorába lép, mint pl. a rasszizmus, a nemek szerinti diszkrimináció, az emberi jogok megsértése, az etnocentrizmus különböző formái stb., így rendszerré válik, amelynek sajátos „logikája” és „igazolása” van.

2. Az élet minőségének válsága

28 A ma megfigyelhető folyamatok közepette azt kell mondanunk, hogy az ember kimozdította egyensúlyából az alapokat, amelyek az emberi életet hordozzák és védik. Ha némelyik vívmány vagy lehetőség az emberi élet kedvéért alakult is ki, az embert gyengítő, kényszerítő, megalázó és fenyegető veszélyek is megnöttek.

a) Egyensúlyvesztés az „élet alapjaiban”

29 Az embergyűlölő „kirekesztés logikája” az élet alapjaiban bekövetkezett egyensúlyvesztés egyik legjobb példája. Ez ugyanígy érvényesül az ember és a természet viszonyában is. A birtoklási vágy, amely a nyereség, a többletszerzés és a felhalmozás érdekében a természetből tőkét akar kovácsolni, egy újabb logikát hozott létre, a pazarlást. Az eredmény egy olyan fejlődés, amely hosszú távon tarthatatlan. Az élet minőségének

²⁰ Vö. GS 36

²¹ Vö. GS 43

romlása napjainkban a fogyasztás logikájának „civilizációs válságát” mutatja. Az anyagi javak nyereszkeskedéstől indított, gyorsuló fölhalmozása olyan egyensúlyvesztéshez vezet, amely végzetes méreteket ölt és az élet egyensúlyára nézve visszafordíthatatlanná válhat. A fajok számának csökkenési ütemét gyakran idézik e megbomlott egyensúly példájaként.

30 Ez az egyensúlyvesztés valójában az embernek azt a – főleg etikai jellegű – válságát mutatja, hogy értékeit és kapcsolatait nem tudja egy méltó és igaz élet jegyében rendezni. A szellemi valóságok így tartalmatlanná válnak számára. Értékeket, prioritásokat és létfontosságú dolgokat cserél össze. Elmerül a mesterséges és felszínes világban. Gyengül a képessége, hogy életének elemi alapjait megújítsa, új életstílust határozzon meg, és főleg gyengül benne a vágy, hogy az őt körülhőmpölygő lehetőségek és kívánságok sokaságában szabad legyen és kreatív módon alkosson.

31 Az embert gyakran készületlenül éri a mai kor kihívásai. A hagyományok, a vallási alap és a kapott nevelés a maga értékskalájával együtt nagyon gyakran kevés, sőt olykor elavult a mai kihívásokkal szemben. Az ember így összeroppan és vereséget szenved, és könnyen válik rendszerek és ideológiák rabjává.

b) Az érzések és a szellem válsága

32 Világos, hogy a fent leírt folyamatok fokozatosan az emberi és vallási-szellemi síkokon is kifejtették hatásukat. Új valóság elé állítanak minket a mélyreható és gyors változások, az individuum ébredése, a pluralizmus, a szekularizáció, a globalizálódás és annak érzékelése, hogy elveszíthetjük életünk egyensúlyát. A válság kellős közepén vagyunk. Nyilvánvaló, hogy a reakció többféle lehet. Marad azonban néhány kérdés, amely világossá teszi, hogy a kivezető utat még nem találtuk meg.

33 Amilyen mértékben az újkor megerősítette az egyént, olyan mértékben be is állította a termelés folyamatába. Első helyre sorolta a lehetőséget, hogy a földet átalakítsuk és magunknak alá vessük. Ezzel összefügg a birtoklás prioritása, az embert körülvevő dolgok hasznosságuk szerinti alkalmazása. A fő törekvés az emberi szükségletek kielégítése lett, aminek a boldogságot, a beteljesülést és az örömet kellene szavatolnia. Lassanként mindent felvált a technika, egy állandóan kalkuláló mentalitás, amely a kiszámított profitot és az anyagilag mérhető eredményt tekinti a legfőbb értéknek.

34 Az egyén azonban elveszítette a támogatást, amit azelőtt környezetétől kapott. Gyakorlatilag ma az embernek egészen egyedül kell elindulni, válogatni, dönteni, „megélni”. Nagy a követelmény tudásával és képességeivel szemben. Éppen ez az egyén lepleződik le úgy ma, mint aki rendkívül törekeny, ténylegesen alig képes identitást találni és gyakran képtelen tartós kapcsolatokat kialakítani és tartós elkötelezettségre lépni. A nyilvánosság nyomása, a divat, a neki felkínált sokféle példakép és a média gyakran felszínes kapcsolatokba hajtja az egyént. A kiutat olyan fogyasztásban keresi, amelyben hatalmat és gazdagságot akar önmaga számára gyűjteni. Álmát, hogy önmaga meghatározója legyen, szétfoszlatja számtalan függőség. Mi több: az emberre kívülről rászakadó kínálatok manipuláló és ellenőrző hatása. A válság így állandósul.

35 Az egyén végül tudatára ébred, hogy a technológia ritmusa nem tölti ki világát, hogy a valóság több, mint a tudás szétforgácsolódása, hogy az igazság nem szűkíthető le tudományos kísérletekre, hogy a birtoklás nem szavatolja az örömet, hogy a javak, sőt személyek használata nem váltja valóra az emberi önmegvalósítás álmát. Az egyén nagy ürességet érez, amelynek ma érzelmi és szellemi téren mutatkozik a hatása. Az érzések és a szellem igazi válságáról beszélhetünk, mivel a termelés folyamata foglalja el az első helyet, és az érzések és a lelkiesség szorul vissza.

36 Ugyanakkor sokan vallják és rendszerint túl is hangsúlyozzák a szubjektivitást. Az ilyen érzelmi vonásokban szerintem a lelki tapasztalat utáni vágy fejeződik ki. A „tapasztalat

terének keresése” ma egy olyan jelenséget hozott létre, amelyet némelyek „élménytársadalomnak” neveznek. Ez a hétköznapi élet elemeit, mint pl. a ruházatot, a szórakozást, az autót teszi meg az élet minőségének fokmérőjévé. Látjuk, hogyan keresi az egyén a biztonságot. Másrészt látjuk azt is, hogy az élet és az emberi kapcsolatok iránya egyre erősebben individualista, stabil kötődések és felelősségvállalás nélkül marad.

37 Ennek a jelenségnek a vallási felépítménye az ún. „új vallásosság” sokféle megnyilvánulása. Ezeket nem jellemzi szükségképpen az istenkeresés, hanem inkább új vallási formák keresése, amelyek feleslegessé teszik a közösséget, elszigetelve maradnak a társadalmi-szociális valóságtól és az egyént megerősítik lezártágában. Amikor az egyén ezekre az érzelmi-spirituális elemekre támaszkodik, akkor főleg az egyéni értelem és a transzcendencia tapasztalata a fontos.

3. Rendünk e kihívások előtt

38 Rendünk nem kerülheti ki ezeket a jelenségeket. Sőt, érezzük, hogy köztünk is éreztetik hatásukat. Mint kisebb testvérek, nem semleges térben mozgunk. Ezeknek a fejleményeknek a közepén találjuk magunkat, azok következményeivel, ellentmondásaival, de kihívásaival és reményeivel együtt. Gazdag hagyományunk tudatában és az „idők jeleinek” láttán nem szabad félnünk, hogy „új és merész indításokkal”²² lépünk elő, amelyek a fantázia és a kreativitás alapján segítenek, hogy az új helyzetben új utakat találjunk és azokon elinduljunk.

a) Testvéri közösségünk célja

39 Az utóbbi évtizedekben a Rend nagyon igyekezett, hogy kritikus, becsületes és nyílt hűséggel válaszoljon az idők jeleire, különösen a nagy átalakulások és gyors változások idején. Mivel új korszakot élünk, amely élesen különbözik a kozmosz régi, Assisi Szt. Ferenc idejére jellemző statikus szemléletétől, közösségünk érzi, mennyire sürgető, hogy újra átgondoljuk a dolgokat.

40 Az 1987-es Általános Konstitúciók mellett ebből a szempontból fontos a medellíni (1971) és a madridi (1975) nagykáptalan, az utóbbi dokumentuma: „A Rend mai hivatása”, az assisi káptalanok (1967, 1976, 1979, 1985) és a San Diego-i nagykáptalan (1991), a bahiai (1983) és bangalore-i (1988) *consilium plenarium*. Ezek a dokumentumok továbbra is iránymutatóak a testvérek mai életéhez.

41 A provinciák számának növekedése Rendünkben²³, a nehéz körülmények között élő és szolgáló testvérek (Albánia, Kína, a volt Szovjetunió két állama), valamint az Afrika-terv megszilárdulása több más kezdeményezés mellett mutatja azt az életerőt, amelyből táplálkozunk, főleg akkor, ha azok nemzetközi együttműködésből erednek.

42 A mostani korszak a maga fényeivel és árnyaival²⁴ azt az igényt támasztja velünk szemben, hogy életmódunkat az új szükségletekre és kihívásokra való tekintettel mélyítsük el és gondoljuk át. Ezért egyfelől érezzük, mennyi erőt adott nekünk a testvériségnek mint identitásunk alapvonásának felfedezése, az evangéliumhoz és a regulához való visszatérés, az opciók egyértelműsége, a provinciák intenzív együttműködése, a nagy „művektől” való függetlenedés és a zárandok-lét és az emberek közé való beilleszkedés újra-felfedezése. Jobban részt tudunk venni a nép életében. Másfelől viszont marad néhány kihívás, amelyre

²² RM 66

²³ Az utóbbi két évtizedben több mint 20 új provincia alakult Rendünkben.

²⁴ Vö. FP 12-18

válaszolnunk kell: némely testvér közönyössé vált a saját hivatásának követelményeivel szemben, a túlzott aktivizmusból túlterheltség fakad, némely provincia előregedett.

b) Nehéz, de döntő pillanat

43 Rendünk életében mindenütt érezhető, milyen erős a hatása sorainkban az új történelmi korszaknak. A szerzetesi életről tartott szinodus azt mondta a jelenlegi válságról, hogy úgy látszik, némelyek számára halálos veszély, mások számára esély a történelem Urába és hűséges jelenlétébe vetett hit felülvizsgálatára. Tény, hogy minden válság lehetőségeket is hoz magával: megtisztít, eddig kihasználatlan lehetőségekre provokál és feltárja a jövő, az újrakezdés, a feltámadás jeleit.

44 A helyzet, amilyen nehéz, annyira döntő is. Evangelizációnk minősége nagymértékben attól függ majd, hogyan tudunk bánni a sokféle új kihívással. Amikor Jézus Krisztus személyére összpontosítunk, és főleg amikor megpróbáljuk élni az evangéliumot: Isten Országát és annak igazságosságát²⁵, akkor azt a meggyőződést szeretnénk magunkban erősíteni, hogy Jézus Krisztus követése szemünket új látásmódra, új értékekre, új prioritásokra és új méretekre nyitja meg. Tetteink mindig messze elmaradnak Isten Országának nagyságától és hatalmától.

45 Ugyanezt mondhatjuk struktúráinkról is. Bármilyen kidolgozottak is, nem merítik ki teljesen az evangélium lehetőségeit. Legfeljebb átmeneti támaszként szolgálhatnak, mivel az evangelizáció képessége, ahogy látjuk, egészen más elemektől függ. Ugyanez áll a lelkipásztori programokra és tervekre. Bármennyire szükséges és értelmes is az egyik vagy a másik, a jelen órában, amelyet az Úr nekünk mint igazi *kairós*-t adott, ismét a mindent éltető középpontra kell figyelni: Jézus Krisztus követésére, testvériségben, az evangéliumhoz való szüntelen megtérésben. Ez a mi életformánk az emberek között.

46 Jézus Krisztus küldetése, amely Isten Országának hirdetésére épül, maga is olyan evangelizációra utal, amely a történelem útjain valósul meg. Az evangelizációra szóló feladatunk Jézusnak ebből a küldetéséből fakad, hivatásunkkal ezt folytatjuk²⁶. Mint kisebb testvérek, arra érzünk hivatást, hogy Jézus Krisztust a történelem útjain kövessük, a hit és az élet szüntelen összekapcsolásában, mert az egyház küld minket, amely II. János Pál pápa szavaival ma így szól hozzánk: „Ti, akik a nép testvérei vagytok, jussatok el a tömegek szívébe, azokhoz az eltévedt és elcsigázott emberekhez, akik olyanok, mint a pásztor nélküli juhok, és akiken Jézusnak megesik a szíve ... Menjetek el oda is, ahol korunk emberei összejönnek! Ne várjátok, hogy ők jöjjenek hozzátok! Ti próbáljátok odamenni és közelükbe férközni! A szeretet sürget minket ... és az egész egyház hálás lesz ezért nektek!”²⁷

Kérdések a reflexióhoz, Olvasmány, Imádság

Kérdések a reflexióhoz:

a) A történelemnek ebben a korszakában és a magunk sajátos élethelyzetében mik az idők jelei, amelyek a legnagyobb kihívást jelentik számunkra? Hogyan tükröződnek ezek bennünk és közösségeinkben?

b) Az „Úr Lelke és az ő szent működése” milyen felhívást intéz hozzánk?

c) Hogyan viselkedünk a sokak számára áttekinthetetlen „idők jeleinek” számtalan követelményével szemben?

²⁵ Vö. Mt 6,33

²⁶ Vö. EN 15

²⁷ II. János Pál pápa beszéde a népmissziót tartó ferencesekhez, Róma, 1982, nov. 15.

Olvasmány:

„Isten Lelke mindig a történelemben cselekszik, még akkor is, ha azt nem vesszük észre. Van-e napjainkban fontosabb annál, mint hogy ismét megkérdezzük önmagunktól: lényünk legmélyén mi mozgat minket? Mit látunk magunk körül: a rezignáció jeleit vagy egy megújuló Pünkösöd jeleit? Vagy mindkettőt? Lehetséges-e ma az új Pünkösöd bennünk és közösségeinkben? ... Miniszteri szolgálatom éveiben sok jelet láthattam, nyugtalanítóakat és bátorítóakat. Biztos vagyok, hogy ha ezeket a jeleket hitben olvassuk és elgondolkodunk róluk, sokat felfedezhetünk az élet nyomaiból, Isten és az ő éltető Lelke nyomaiból, és még az is megtörténhet, hogy a válság jelei egy újrakezdésre szólító felhívássá és egy új élet hírnökeivé válnak” (H. Schalück, *Zeichen der Zeit - Spuren des Lebens*. Pfingstbrief 1993).

További olvasmányok: GS 11. 44. 54-56. 63-66, SRS 11-26, CL 3-6, VS 2c.

Imádság:

Kérjük Tőled, Urunk, ma is a Lelket. Legyen számunkra világos, ragyogó tűz, amely bevilágítja sötétségünket és lángra lobbantja szeretetünket. Legyen hűsítő fuvallat, amely vigasztal és a jövőnkért való kishitű aggodásunkat enyhíti. Legyen erős szél, amelyben bátran vitorlát bonthatunk és új horizontok felé haladhatunk. Legyen mint a zápor, amely megtisztítja a levegőt. Legyen a víz, amely a szárazság után új hajtásokat fakaszt. Életünk Ura, történelmünk Ura: ezt a Lelket mutasd nekünk, aki által régi feladatunkat, amelyet valóban Te adtál nekünk, ebben a korban valóra tudjuk váltani.

(H. Schalück, *Zeichen der Zeit - Spuren des Lebens*. Pfingstbrief 1993, Vita Seraphica 74 (1993)49).

II. Evangelizáló testvéri közösség

47 Általános Konstitúciónkban ez áll: „A Kisebb Testvérek Rendje, amelyet Assisi Szent Ferenc alapított, testvéri közösség”²⁸. A San Diegó-i nagykáptalan dokumentuma, „A Rend és az evangelizáció napjainkban” (1991) ezt így mondja: „Mi egy evangelizáló testvéri közösség vagyunk”²⁹. Ezzel az evangelizációt Rendünk lényegi jellemzőjévé teszi, amely magából hivatásunkból fakad.

1. Hivatásunk

48 Most nézzük meg közelebbről hivatásunk lényegét, amely az evangéliumon alapul, a szemlélődő tapasztalat táplálja és a testvéri közösségben ölt formát. Ezzel az evangelizáció magját állítjuk magunk elé.

a) Evangéliumi élet

49 Hivatásunk, amelyet az Úr nyilatkoztatott ki³⁰, és amelyről Assisi Szt. Ferenc tanúskodik, nem más, mint a szent evangélium szerinti élet³¹. Ebben találjuk meg hivatásunk magját. Ebben olyan életmódra találunk utalást, amelyet Ferenc nagy odaadással akart követni³², mert az a kívánság hajtotta, hogy testvérei az „evangélium tanítványai”³³ legyenek.

50 Ferenc hivatásának alapját az evangélium szerinti élet jelentette Jézus Krisztus követésében, és Rendünk kezdetei óta ez a mi identitásunk. Minden erre épül. Tudjuk, hogy Ferenc, aki egészen Jézus Krisztus személyére összpontosított, életét nagylelkű odaadással alakította, amikor a szó és a tett összhangjában³⁴ mindent továbbadott, ami belülről eltöltötte és mozgatta őt.

51 Mint „a nagy Király hírnöke”³⁵, Ferenc mindig arra törekedett, hogy a teljes odaadásban Krisztushoz hasonuljon, ami Szent Bonaventurát ezekre a szavakra indította: „Egész életén át csak a kereszt nyomdokait követte, csak a kereszt gyönyörét ízlelte, és csak a kereszt dicsőségét hirdette”³⁶. Első életírója, Celanói Tamás írja: „mindenekfölött pedig kívánt feloszlani és Krisztussal lenni”³⁷.

52 Ferencet ez az egzisztenciális odaadás éltette és mozgatta, amikor a kicsiny és egyszerű emberek életfeltételei mellett döntött, a *minoritas* és a minden teremtménynek való alávetettség jegyében³⁸. Ragaszkodott ahhoz, hogy minden testvérét, kivétel nélkül, „kisebb testvérnek”³⁹ szólítsák. Annyira szorosan megmaradt az igazi minoritas eszménye mellett,

²⁸ CCGG 1,1

²⁹ C Gen 1991, 2

³⁰ Vö. Végr 14

³¹ Vö. 2Reg 1,1

³² Vö. 1C 84

³³ Vö. LM 11,1

³⁴ Vö. 1C 115; 2C 130

³⁵ 1C 16

³⁶ LM, Csodák, X,8

³⁷ 1C 71

³⁸ Vö. 1Reg 7,2; 16,6; ErÜdv 16

³⁹ 1Reg 6,3

hogy ezt ismerte el állandó kritériumnak, amely megmutatja, hogy valakit valóban az Úr Lelke ragadott-e meg⁴⁰.

53 Ferencnek a szenvedő Krisztussal való találkozása legfőnségesebb kifejezését a leprással való találkozásban nyeri el. Ez pedig egyáltalán nem volt olyan könnyű az ő számára. Ő maga számol be erről: „Míg bűnökben éltem, nagyon keserű volt számomra a leprások látása. És maga az Úr vezérelt közéjük és én irgalmasságot cselekedtem velük”⁴¹. Ebben a szemtől-szembe való találkozásban indul el az alázat útján, amely önmaga legyőzésében áll, ahogy ő maga mondja: „az, ami előbb keserű volt számomra, átváltozott testem és lelkem édességére”⁴².

54 Őszintén, örömmel és semmit vissza nem tartó, egészen Istenre hagyatkozó odaadással választja élete alapjául a radikális szegénységet és az egyszerűséget. „Ezért választottuk az ő és legszentebb édesanyjának példájára az igazi szegénység útját.”⁴³ Ez a magatartása nem jelent újdonságot, „mert az Úr is szegénnyé lett értünk ezen a földön”⁴⁴.

55 Az Assisi *Poverello* életében a szegénység lényeges helyet foglal el: számára ez az a látószög, ahonnan nézi az életet. *Szent Szegénység Úrnőnek* nevezi, ami nem pusztá szófordulat, mert egészen konkrét létezési módot jelent a számára. A regulában írja: „A testvérek semmit se sajátítsanak ki, se házat, se földet, se más egyebet. És mint zarándokok és jövevények (vö. 1Pét 2,11), akik szegénységben és alázatosságban szolgálnak e világon az Úrnak ...”⁴⁵

56 Ferenc, attól a vágytól hajtva, hogy Isten akaratát megismerje és megvalósítsa, egészen megnyílik a Lélek működése előtt. Inti testvéreit, hogy mindenekelőtt „az Úr Lelkét és szent működését”⁴⁶ kérjék a maguk számára. „Eltelt a Szentlélekkel”, „Isten Lelkével teljes ember”, „Isten Lelkétől eltelve”⁴⁷ – első életrajzírója gyakran használ ilyen kifejezéseket, amikor Ferencről beszél.

57 Amikor a népnek prédikált, Ferenc különösen is érezte, hogy az Úr Lelke tölti el. „Lángoló hévvel és túláradó örömmel kezdte hirdetni mindenkinek a bűnbánatot és egyszerű szóval, de áradó szívvel épülésére szolgált hallgatóinak. Szava, miként az égő tűz, behatolt a szívek rejtekébe, és mindenkit csodálkozásra indított. Egészen más embernek látszott, mint annak előtte volt...”⁴⁸.

b) A szemlélődés tapasztalata

58 Az Assisi *Poverello* azt prédikálta, amit átélmélkedett. Valójában nincs is jobb felkészülés a prédikálásra, mint a szemlélődés, amely erősen összefűz minket a megváltás titkával. Előfeltételezi azonban, hogy tisztelettel befelé hallgassunk, mert így válunk alkalmassá a *szemlélődésre* és így jutunk el *Isten jeleinek*, az *Ige magvainak* és *Isten titokzatos jelenlétének* megtapasztalására. Minderre szükségünk van, hogy megvalósíthassuk Isten akaratát, mert evangelizációnk minősége és hatása közvetlen összefüggésben áll a *szemlélődésben* szerzett tapasztalatunkkal.

⁴⁰ Vö. Int 12

⁴¹ Végr 1-3; 1C 17

⁴² Végr 3

⁴³ LP 3

⁴⁴ 2Reg 6,3

⁴⁵ 2Reg 6,1k

⁴⁶ 2Reg 10,8

⁴⁷ Vö. 1C 26; 93; 100

⁴⁸ 1C 23

59 A kisebb testvérek evangelizációs erőfeszítéseinek gyökere mindig Isten irgalmasságának mélységes átélése lesz. A bűnbánat útján felismerik, hogy Isten a „Fönséges”, és hogy egyedül ő a jó⁴⁹. Ferenc, aki nem elméletből, hanem élettapasztalatból ismerte Isten szerető irgalmasságát, csak akkor indult el feladatának teljesítésére, amikor biztos volt, hogy minden bűne bocsánatot nyert⁵⁰. Isten szeretetétől megerősítve, a testvérek lángra gyulladnak a Lélek tüzetől⁵¹, aki az ő egyetlen mesterük, vezetőjük és legfőbb regulájuk⁵².

60 Egész létezésünknek a szemlélődésben való otthonosságon kell nyugodnia, mondja „Az Úrhoz fordítva szívünk” című dokumentum⁵³, amely a szemlélődésnek a ferences életben betöltött szerepét tárgyalja. A szemlélődés jelenti életformánk fő ismertetőjegyét. Abból kiindulva, hogy zárándokok és jövevények testvéri közössége⁵⁴ vagyunk, beszélhetünk a zárándok-lét szemlélődéséről is, mint közösségünkben a szemlélődés sajátos formájáról.

61 Az alázat útja, önmagunk legyőzése, a radikális szegénység, az egyszerűség, az odaadás, egyszerűen, a *minoritas* önmagunk teljes visszafogását jelenti, a lemondást minden büszkeségről és gőgről. Ez nyitja meg az élet lehetőségét a „másik” számára, és ad teret a „nagy másiknak” Istennek. Ebből fakad a megtestesülés ferences felfogása is, amely a Teremtő és teremtménye közötti közelség élményét nyújtja.

62 Ebből a közelségből tapasztalhatjuk meg Isten kinyilatkoztatását, a teremtmények „tükrében”, az Úr működésében és jeleiben a történelem során. Ezek olyan vonatkozások, amelyeket ferences hagyományunk a szemlélődésben ápol. A legkülönbözőbb szálak futnak itt össze, hogy az egyetlen célt elérjék. Különleges helyet foglal el a belső kegyelmi megvilágosítás iránti nyitottság, amely a hitből fakadó bölcsességen alapul. Ennek a belső megvilágosításnak azonban feltétlenül össze kell kapcsolódnia az érzékszervek és az érzések hordozta szemlélődéssel, az ésszel és az értelmi feldolgozással. Mindez az emberi elmét arra sarkallja, hogy a megismerés egyetlen aktusával a teremtéshez és az emberi történelemhez egyaránt odaforduljon. Ezekben tárul fel Isten kinyilatkoztatása, melyet szemlélünk, amikor megnyílunk az elmét átjáró és szívet melengető isteni fény előtt.

63 A szemlélődésben mindig ott van a csodálkozó pillantás, amelyből a „várakozás” és a „kifürkészés” magatartása ered. Ezek készítenek fel Isten kinyilatkoztatásának befogadására. Ebben minden összekapcsolódik, közössé, közösséggé, részesedéssé válik. Ez a látás hozza magával, hogy úgy érezzük magunkat, mint résztvevői annak a nagy „koncertnek”, amelyet Isten a teremtésben és a történelemben rendez nekünk, szeretetből önmagát mutatva be csodálatos, egyedülálló előadásában. Ez az ember egész lényét igénybe veszi, különösen emberi és érzelmi vonatkozásait. „Ő (az Úr) egészen akar téged” – mondja Pádúai Szent Antal⁵⁵. A ferences emberre ezért jellemző a szeretetteljes pillantás és az érzékeny beállítottság, amely minden élőlény és az egész teremtés iránti rokonszenven és tiszteletben fejeződik ki.

64 Az univerzum, amelyet a kisebb testvér a kontemplációban szemlél, hallhatóan és láthatóan beszél hozzá. Szent Bonaventura, a *doctor seraphicus*, egyszerűen mondja ezt: „Akit a teremtmények ilyen ragyogása sem világosít meg, az vak; akit ennyi kiáltás sem

⁴⁹ Vö. FID 3

⁵⁰ Vö. LM 3,6k

⁵¹ Vö. Lrend 51; 1C 47

⁵² Vö. 1Reg 22,35; LP 61; 2C 193

⁵³ 1,1

⁵⁴ Vö. 2Reg 6,2

⁵⁵ Vö. Pádúai Szt. Antal: Prédikáció a Pünkösöd utáni 13. vasárnapra.

ébreszt fel, az süket; aki mindezekben az alkotásokban nem dicséri az Istent, az néma; aki ennyi jelből sem ismeri föl az Ősöket, az oktalan. Nyisd meg hát szemedet, hajtsd ide füledet, oldjad meg ajkad és tárd föl szíved, hogy minden teremtményben csak Istenedet lássad, dicsérjed, szeresd és tiszteld, magasztald és imádd, nehogy az egész világ felkeljen ellened.”⁵⁶

65 Minden az élet Istenéhez vezet minket. Tudjuk, hogy Ferenc és Klára a keresztény hagyománnyal bensőséges összhangban képes volt a végső misztériumot felismerni a hasznosságon, a pillanatnyin és a felszínesen túl mindabban, ami létezik. Bizonyosak abban, hogy minden Isten ajándéka. Klára „Krisztus misztériumát hangsúlyozza, aki az Atya dicsőségének örök ragyogása (3Ágn 12), szegény, alázatos, szeretetből érettünk megfeszített, és mindig az Atyával és Lelkével együtt létező. Krisztus, amikor misztériumának teljességében szemlélik és kiüresedését a szegénységben követik, a hívő léleknek, 'minden teremtmény legértékesebbjének' (3Ágn 21) mint jegyes kínálja magát”⁵⁷.

66 A ferences szemlélődésnek esztétikai, költői, értelmi és szimbolikus vonatkozásai egyaránt vannak. Mindenféle dualista látásmódon felülemelkedve egy mindent „magában foglaló” és az egészre vonatkozó szemléletet ad. A szeretet elve alapján közösségre lép és egyesül a Teremtővel és a teremtéssel. Ferenc esetében ez a kapcsolatok olyan harmóniájához vezet, mint amit a *Naphimnuszban* látunk. Itt felismerhető a belső és a külső világ összhangja. A psziché, a kozmosz és a történelem ugyanannak az erőternek a pólusaiként találkoznak. A szemlélődésnek e mindent integráló, minden teremtményt magában foglaló felfogása tükrében különösen fontossá és kifejezővé válnak a keleti, afrikai és indo-amerikai hagyományelemek, ellensúlyozva azt, hogy a nyugati ember gyakran megmarad a pusztán racionális felfogás talaján.

67 A kisebb testvér számára mindez rendkívül fontos. A szemlélődés viszont nem egy egyszerű cselekvés, amelyet könnyen megérthetnénk. Két okból sem az: egyrészt mert odaadón és szorgalmasan kell végezni. Másrészt pedig, mert az a valóság, amely a szemlélődés tárgya vagy kiindulópontja, egyszerre jelenlét és távollét („visszavonultság”, Szt. Bonaventura szavával, ahol viszont nem a lét vagy még kevésbé Isten távollétéről van szó). Emiatt ragadunk le megannyiszor a dolgok mellékes vagy felszínes vonásainál. A megértés mellé oda kell állítani az akarást, és mindkettőt támogatnia kell egy illő hallgatásnak, hogy pillantásunk tovább jusson a felszínél. Az ember, az élet, a természet és az idők jelei belső lényegét csak így láthatjuk meg, ragadhatjuk meg, mérhetjük fel és mélyíthetjük el.

68 Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy hallgatnunk kell, oda kell figyelünk és mindaz visszhangot kell hogy keltsen bennünk, amit mások mondanak. Meg kell szabadulnunk a lármától és a figyelmünket elvonó dolgoktól, hogy megragadjuk a kozmikus harmóniát, hogy felfedezzük, csodáljuk, lelkesen szemléljük és csodaként átéljük Isten jeleit. Az inkulturáció csak ebből az alapvető magatartásból fakadóan válhat gyümölcsözővé. Az idők jeleinek olvasása csak így jelentheti, hogy élő tapasztalatot szerzünk hitünkéről és Isten terveit valóban felismerjük a történelem szívében. Az evangelizáció így válik állandó erőfeszítéssé, hogy Isten szándékaival összhangban legyünk. „Mondjuk ki hangosan, erős meggyőződéssel: Nem lehetséges semmiféle megújulás, társadalmi sem, ha annak kezdete nem a szemlélődés”⁵⁸.

⁵⁶ Itinerarium mentis in Deum, I,15

⁵⁷ „Az Úrhoz fordítva szívünk”

⁵⁸ II. János Pál pápa beszéde az olasz egyház harmadik kongresszusán Palermóban, 1995. XI. 23-án.

c) Élet a testvéri közösségben

69 Az evangélium szerinti élet, amely a szemlélődésből meríti erejét, Ferencnél egy további jellemzőt ölt: testvéri közösségben való élet lesz. A Kisebb Testvérek Rendjének alapításával Ferenc nem egy már meglévő mintát akart utánózni. Ő maga mondja: „És miután testvéreket adott mellém az Úr, senki sem mutatta meg nekem, mit kell tennem, hanem ezt ő, a Magasságbeli nyilatkoztatta ki nekem, hogy a szent Evangélium szerint kell élnem”⁵⁹.

70 Ferenc szándéka szerint a közösség a Lélektől ered, amely szeretetre indít és egységet alkot⁶⁰. Minden testvér Isten ajándéka a többi számára⁶¹. A közösség minden ember és az egész teremtes felé megnyílik, így eszkatológikus jellé válik, Isten Országának eljöttét hirdeti, amely már ott növekszik az emberek között ebben a világban.

71 Szegények közössége ez, akiket kisebb testvéreknek hívnak. A szegényekkel keresi a testvéri közösséget a teljes önküiresítésben, hogy egyedül az Úr legyen a gazdagsága. A testvéri életet támogató erő (*virtus*) a szegénység felszabadító hatásából ered. Ez tesz képessé arra, hogy önmagunktól elszakadjunk. A szegénységben való élet arra indít, hogy egész lényünkkel rendelkezésre álljunk – könnyű szívvel, oldottan, megtisztulva és nyitottan. Így érthetjük Szent Ferenc szavait, aki az Erények Üdvözlésében ezt mondja: „Nincs ember a földkerekségen, aki csak egyet is meg tudna közületek [az erények közül] magának szerezni, ha előbb meg nem hal [önmagának]”⁶². Ferencnél minden összefügg a szegénységgel, belőle ered és megtartására irányul.

72 A testvéri közösség lesz ezért az a hely, ahol Szent Ferencnek ezt a karizmáját „művelik”, a *hiteles, egyszerű és szegény élet* helye, kétértelműségek nélkül, mindig nyitottan mások felé. A testvéri közösség ezért prófétai helyé válik, eszkatológikus jellé. Olyan helyé, ahol befogadják „a mi Urunk Jézus Krisztusnak, az Atya igéjének szavait, és a Szentléleknek szavait, melyek *lélek és élet*”⁶³. A közösség ezért érzi, hogy küldetése a világhoz szól, hogy evangelizáló közösség, amely éli és hirdeti az evangéliumot a szegénység által Jézus Krisztust követve, a Szentlélek vezetése alatt, egységben az egész teremtéssel.

2. A testvéri közösség: az evangelizáció szíve

73 Az evangéliumtól ihletve evangelizáló testvéri közösséget alkotunk. Amikor hagyjuk magunkat evangelizálni, akkor az evangélium tanúivá válunk. Megéri bennünk az elhatározás, hogy a Jézus Krisztus igehirdetésében való részvételt mint feladatunkat vállaljuk.

a) Olyan közösség, amely önmagát evangelizálja

74 Az 1985-ös assisi nagykáptalan egészen egyértelműen kimondja: „minden valódi evangelizáció első lépése az, hogy önmagunknál kezdjük”⁶⁴. A Rend Konstitúciói még inkább aláhúzzák ezt: „senki se tud evangelizálni, ha előbb nem engedi magát evangelizálni”⁶⁵. Ezt szolgálja a nevelés egész folyamata, amelyen mindenkinek végig kell mennie, hogy „egyéenként és közösségben egyre inkább megtérjen az Úrhoz és az ő

⁵⁹ Vö. Végre 14

⁶⁰ Vö. 2Reg 6,8

⁶¹ Vö. Végr 14

⁶² ErÜdv 5

⁶³ 2LHív 3; vö. Int 7,4; Végr 13

⁶⁴ C Gen 1985, 80

⁶⁵ CCGG 86; vö. EN 24

evangéliumához”⁶⁶. A *Ratio Formationis Franciscanae* és a *Folyamatos továbbképzés a Kisebbségi Testvérek Rendjében* c. dokumentumok különösen értékes segítséget nyújtanak ehhez.

75 A megtérés és bűnbánat útján, a bűnök megbocsátásakor nem szabad felednünk Istent, a legfőbb jó irgalmasságának tapasztalatát. Ez fog megerősíteni Isten szeretetében és lánggra gyullasztani a Lélek tüzeiben⁶⁷. Ő a mi egyetlen mesterünk⁶⁸. Üdvhozó szavát az idők jelei közepette csak úgy hallhatjuk meg, hogy megnyílunk működése előtt, elszakadunk önmagunktól és teljes önátadásban élünk. Ez az állandó exodus tapasztalata lesz a számunkra, mert átéljük, hogy egy olyan nép tagjai vagyunk, amely a felszabadulás útján jár és a személyes és közösségi megtérés állandó folyamatát éli.

76 Ez a megtérés képessé tesz majd arra, hogy Istent a kontemplációban szemléljük, hangját a történelemben halljuk, őt a szegényekben jelenvalónak tudjuk, teremtésének művében csodáljuk és húsvéti titkába belépünk. Bizonyos vagyok benne, hogy így működni kezd bennünk „az Úr kegyelmének ideje”⁶⁹, amely szabaddá, tisztává, készségesé és képessé tesz, hogy átöleljük a „leprásokat”, korunk szegényeit és kirekesztettjeit. Más szóval: megtörténik bennünk is az, ami Szent Ferencben történt, amiről ő maga számol be: „míg bűnökben éltem, nagyon keserű volt számomra a leprások látása ... És amikor eltávoztam tőlük, az, ami előbb keserű volt számomra, átváltozott testem és lelkem édességére.”⁷⁰

77 Mindazt, amit átélünk és amit szemlélünk, Isten jelenlétébe helyezzük minden ünneplés alkalmával, különösen az eukarisztiában, „az egész keresztény élet forrásában és csúcspontjában”⁷¹. Sok áhítatgyakorlat és ünneplési forma létezik, amely segíti, hogy ez a valóság elevenné váljék. A liturgia „az a csúcspont, mely felé az egyház tevékenysége irányul; ugyanakkor az a forrás is, amelyből fakad minden ereje”⁷², és amely az evangelizáció sajátos formájává teszi. Egyik forma sem hasonlítható azonban össze az eukarisztiával, amelynek központi helyét – a II. vatikáni zsinat egyértelmű üzenetét – Ferenc már eleven valósággént élte át és az egész Rendnek kifejezetten ajánlotta⁷³.

78 Az eukarisztia megerősít minket az evangéliumhoz való szüntelen megtérésben. Ebben a kiengesztelődés szentségének is központi jelentősége van. Krisztusban az egész teremttel kiengesztelődünk. Gyümölcösöző, eleven valósággá teszi az emlékezést (*memoria*). Hozzásegít az egyetemes kiengesztelődés tapasztalatához. Újra meg újra felszólít, hogy lényünk legbensőjében válaszoljunk Isten hívó szavára: „Szentek legyetek, mert én, az Úr, szent vagyok.”⁷⁴

b) Evangéliumi zarándokok a világban

79 Ahogy a megerősített Regula tanúsítja, Ferenc a maga Rendjét zarándokoknak és jövevényeknek⁷⁵ is tekintette, akik békésen és alázatosan⁷⁶, minden tulajdon nélkül⁷⁷,

⁶⁶ C Gen 1985, 80

⁶⁷ 1C 47

⁶⁸ Vö. LP 61

⁶⁹ Vö. Lk 4,19

⁷⁰ Végr 1-3

⁷¹ LG 11

⁷² SC 10

⁷³ Vö. 2C 201, LRend 12-33

⁷⁴ Lev 19,2; vö. Mt 5,48

⁷⁵ Vö. 2Reg 6,2

⁷⁶ Vö. 2Reg 3,11

⁷⁷ Vö. 6,1

odaadással és hűségesen⁷⁸ dolgoznak. Olyan testvéreket kívánt magának, akik „járják a világot, prédikálva és Istent dicsérve”⁷⁹. Mindig Krisztusra mutatott, „aki az Út, az Igazság és az Élet”⁸⁰, és megkövetelte, hogy „valamennyi testvér iparkodjék követni a mi Urunk Jézus Krisztus alázatosságát és szegénységét”⁸¹.

80 Jacques de Vitry egy mondása szerint az egész világ lett a Rend tágas klauzúrája⁸². Így írhatjuk le a testvéri közösség *zarándok* jellegét. Az evangelizáció kitüntetett helye a világ, annak különféle valóságaival együtt, egy meghatározott korban és helyen. Itt egyértelművé válik az evangélium egyetemességének tudata. Ez kölcsönös kapcsolatot hoz létre a testvérek és nővérek között, és az egész teremést is magában foglalja. Ez az egyetemesség lényeges eleme az evangelizáció ferences módjának.

81 A „zarándoklat a világban” korunk „leprásaihoz” vezet minket. Szent Ferenc sugallata alapján ez a találkozás a mi számunkra is fontos erőforrás a krisztusi élethez. Ez a találkozás a megtérés jele lesz, de csak akkor, ha kibúvó nélkül felfedezzük korunk „leprásait”, bárhol is legyenek, és ha egész életünket rááldozzuk, hogy őket a kirekesztéstől megszabadítsuk.

82 Ez a találkozás abból táplálkozik, hogy figyelmesen hallgatunk a testvérek szükségleteire és teljes önátadásban élünk. A felebaráti szeretet kétségtelenül az első és elengedhetetlen feltétel ahhoz a párbeszédhez, amelyet mindenkivel folytatnunk kell. Arról a viselkedésről van itt szó, amellyel senki fölé, főleg testvéreink fölé nem helyezzük magunkat⁸³. A testvér, mondja nekünk Ferenc, „legyen mindenkinél kisebb és mindenkinék alárendeltje”⁸⁴, óvakodjon a fennhéjázástól⁸⁵, és a büszkeséget cserélje fel a szent alázatossággal⁸⁶.

c) Evangelizáció: az egész testvéri közösség kötelezettsége

83 Az eddig említett szempontok már önmaguknál fogva egy evangelizáló közösség ismertetőjegyei. Megadják *alapját*, megerősítik *identitását*, és nélkülözhetetlen útmutatást nyújtanak az élethez egy olyan látásmóddal, ítélőerővel és cselekvéssel, amely a személyt teljes egészében igénybe veszi. Az evangelizáló közösség ezáltal olyan valósággá válik, amely minden egyebet megelőz, még a vele összefonódó hivatalokat és feladatokat is.

84 Az evangelizáló közösség, amelyet ma is alkotunk – ez felel meg hivatásunknak és ez jelenti életünk alapját, ahogy a San Diegó-i nagykáptalan⁸⁷ újólá hangsúlyozta. A testvéri közösség életével és cselekvésével evangelizálja önmagát és maga is a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumának hirdetőjévé válik, amelyet eltölt a Szentlélek, a Rend voltaképpen miniszter generálisa⁸⁸. Így munkálkodik Isten Országának építésén és így válik az evangélium élő tanújává.

⁷⁸ Vö. 2Reg 5,1

⁷⁹ LP 43

⁸⁰ Int 1,1; vö. Jn 14,6

⁸¹ 1Reg 9,1

⁸² Vö. Jacques de Vitry, *Historia Occidentalis* 17.

⁸³ Vö. 1Reg 5,12

⁸⁴ 1Reg 7,2

⁸⁵ Vö. 1Reg 17,10

⁸⁶ Vö. ErÜdv 12

⁸⁷ C Gen 1991, 55

⁸⁸ 2C 193

85 Evangéliumi életünk minősége döntően meghatározza, mennyire lesz hiteles az igehirdetésünk⁸⁹. A szóbeli igehirdetésnek a megélt testvériségen kell alapulnia. Hivatásunk szempontjából ezért lényeges, hogy az élet tanúságtételével evangelizáljunk, bár a szóbeli igehirdetés ugyanúgy része életformánknak.

86 A testvériség tanúságtétele tehát az evangelizáció eredeti formája számunkra. A San Diego-i nagykáptalan is hangsúlyozza: „Ez az evangéliumi tanúságtétel egyként kötelez klerikust és laikust, minden különbség nélkül, és erőfeszítéseink középpontjába az élet evangéliumi minőségét állítja, nem pedig a módszereket, intézményeket és lelkipásztori struktúrákat”⁹⁰.

87 Kerülve mindenféle kényelmes kimagyarázást, tudatosítanunk kell magunkban, hogy „az Isten Országának meghirdetésének kezdete és az evangelizálás legelső módszere: a tanúságtevő élet. Még akkor is, ha néma. Ezt a fajtát bármely testvér gyakorolhatja és gyakorolnia is kell. Ebben az értelemben mindegy, hogy klerikus, laikus, igehirdető, szónok, munkás, fiatal vagy öreg, egészséges vagy beteg. Hiszen amikor a kicsinyek életét éljük a testvéri közösségben, megvalljuk, hogy keresztények.”⁹¹ A testvérek az evangelizáció feladatának egyrészt a testvéri közösségben és az emberi együttélésben szentelik magukat, másrészt pedig a papi hivatal gyakorlásában, az igehirdetésben és az egyszerű ferences jelenlét tanúságtételében⁹². Ezt mindig a többi testvérrel közösségben teszik, tőlük kapva küldetést a világ felé⁹³.

3. Közösségben az egyházzal

88 Rendünk kezdettől fogva erősen kapcsolódik az egyházhoz. Számunkra, mivel evangelizáló közösség vagyunk, ez a kapcsolódás – karizmánk szerves alkotórésze – életünk evangéliumi termékenységének és kiteljesedésének forrása. Az egyházban, vele és belőle kiindulva válik Jézus Krisztus követése és az evangélium megtartása az emberek közötti jelenlétünk módjává, amikor „minden emberi teremtménynek alávetve”⁹⁴ és mindenki szolgájaként hirdetjük az embereknek az Úr szavait⁹⁵.

a) Szent Ferenc egyháziassága

89 Amikor Ferenc arra kéri testvéreit, hogy az alázatot és Jézus Krisztus szent evangéliumát tartsák meg, hangsúlyozza, hogy ezt az egyház kebelén belül és a katolikus hitben meggyőződve tegyék⁹⁶. Speyeri Julián *Officium Rhythmicum sancti Francisci* c. műve óta Ferencet a liturgia egyre csak úgy emlegeti, mint „katolikus és egészen apostoli férfiút, aki elküldetett, hogy utat készítsen a béke evangéliumának”⁹⁷. A testvérek az egyházzal szembeni engedelmességet és alávetettséget Ferenc örökségként, saját evangéliumi hűségük biztosítékaként fogadják el.

⁸⁹ Testvéri élet közösségben, 55

⁹⁰ C Gen 1991, 56

⁹¹ CCGG 89

⁹² Vö. CCGG 84

⁹³ Vö. J. Hamer bíboros beszédét a nagykáptalanon, C Gen 1991, 83

⁹⁴ 2LHív 47

⁹⁵ Vö. 2LHív 2

⁹⁶ Vö. 2Reg 12,4

⁹⁷ Vö. Szent Ferenc ünnepének első vecsernyéjét, 1. antifona

90 A kisebb testvérek közössége az egyházban éli evangéliumi hivatását, tőle kapja evangelizációs küldetését. „Hivatásunk számára egyaránt fontos az, amit az 'egyház' jelent, és a neki végzett szolgálat”, mondták az 1973-as madridi nagykáptalanra összegyűlt testvérek⁹⁸. A Konstitúciók megerősítik ezt: „A katolikus hit Isten ajándéka. Ezért nagyon becsüljék meg a testvérek. Tegyenek félre minden személyválogatást. Alázattal, férfiasan és vidám lélekkel vallják meg bárki előtt hitüket.”⁹⁹

91 Tudjuk, hogy a 12. és 13. században több olyan mozgalom is akadt, amelynek célja az evangélium szerinti megújulás volt, de az egyházban lejátszódó botrányok és problémák miatt inkább az egyházzal szemben foglaltak állást. Számukra úgy tűnt, hogy az egyház hűtlen az evangéliumhoz, amelyet ők élni akartak. Bár Ferenc tudatában volt az egyház gyöngeségeinek, mégis teljes közösségben akart maradni azzal. Számára az egyház volt az a hely, ahol Isten igazi szava elhangzik és ahol Jézus szentségi módon mutatkozik meg.

92 Az evangélium¹⁰⁰ és az eukarisztia¹⁰¹ iránti szeretete, a papok és főpapok iránti tisztelete¹⁰², életszentségre való buzdításuk¹⁰³, a bűnbánat szentségével szembeni figyelmessége¹⁰⁴, átadottsága a hitért, „ahogy azt a római szentegyház tanítja és tartja”¹⁰⁵, a mi Urunk Jézus Krisztus keresztségének tisztelete¹⁰⁶ mind azt példázza, hogy Ferenc az egyházra bízta Rendjét¹⁰⁷, és tőle remélt szeretetet, védeltséget és oltalmat¹⁰⁸.

b) Szabadság saját életformájának kidolgozásában

93 Ferenc, bár mindig hűségesen megőrizte az egyházban való hitet, mégis tudta a módját, hogyan tartsa meg szabadságát az evangéliumi életforma kidolgozásában és rögzítésében, melyet maga a Magasságbeli nyilatkoztatott ki neki¹⁰⁹. Tudjuk, hogy volt bátorsága egy olyan szegény és alázatos életforma vállalására, amely a korabeli egyházi hatóságokból bizonyos elutasítást váltott ki. „Járhatóbb utat”¹¹⁰ próbáltak neki mutatni. Még azt is felajánlották neki, hogy kolostori vagy remeteéletet éljen. Ferencnek sikerült ezeket a tanácsokat alázattal, de szilárdan és meggyőződéssel visszautasítania, és ehelyett inkább támogatást kért az egyháztól életformája számára.

94 Ferenc nem csupán azt utánozta, amit kora egyháza élt. Tudott új jelentést adni az élet evangelizációs elemeinek, és megmutatta, milyen gyümölcsöző életforma lehet a mi Urunk Jézus Krisztus nyomdokainak követése. A gazdagsággal, a biztonsággal és az intézmények terhével szemben Ferenc a szegénységet és az alázatot részesítette előnyben. Tudva, hogy korának egyháza a világ egy része fölött uralkodott és erős világi hatalommal rendelkezett, Ferenc csupán arra áhítozott, hogy övé legyen a minoritas kiváltsága, és

⁹⁸ C Gen 1973, 6

⁹⁹ CCGG 90

¹⁰⁰ Vö. 1C 84

¹⁰¹ Vö. L Rend 26-29

¹⁰² Vö. Int 26; 3Társ 57

¹⁰³ Vö. L Rend 23

¹⁰⁴ Vö. 2Reg 7,2; 1Reg 20,2-6

¹⁰⁵ LM 4,3; vö. 2Reg 2,2

¹⁰⁶ Vö. 2C 203

¹⁰⁷ Vö. 2Reg 1,2

¹⁰⁸ Vö. 2C 25

¹⁰⁹ Végr 14

¹¹⁰ 1C 33

hatalomról csak akkor beszélt, amikor testvéreit intette, hogy soha ne akarják azt gyakorolni¹¹¹.

95 A korabeli egyházat „patriarkális” stílusú intézményes szervezet jellemezte. Ferenc viszont a testvériség eszméjére építette Rendjét. Szembeszegülve a szaracénok ellen keresztes hadjáratokat vezető keresztény Nyugattal, Ferenc a keresztények és mohamedánok közti ádáz harcok kellős közepén vette a bátorságot, hogy elmenjen a szultánhoz, tisztelettel meghallgassa és szóljon hozzá¹¹².

96 Ferenc bizonyos ideig kísérté Klárát hosszú kereső útjának elején, amikor éveken át kellett tisztelettel és kitartóan küzdenie, hogy elnyerje és megtarthassa – bíborosok és pápák tanácsa ellenére – a „szegénység privilégiumát”. Ismeretes, hogyan kellett Klárának is szembeszegülnie hivatalos helyek akaratával, hogy saját Regulája lehessen. Sok fáradtság és erőfeszítés után végül elérte célját.

97 Ferenc közbelépett, amikor Assisi püspöke és polgármestere között heves vita tört ki. Szemük elé tárta, milyen szégyenletes és nevetséges ez a vita, és, mivel e férfiak szívét alázattal és békével töltötte el, sikerült visszaállítania a régi barátságot és egyetértést¹¹³.

c) Az egyház küld minket

98 A Kisebb Testvérek Rendjének keletkezése összefonódik azzal, hogy az egyház prédikálni küld minket. Ezzel a küldetéssel az egyház elismerte az evangélium szerinti életformánkat és egyúttal kérte, hogy ezzel gazdagítsuk az egyházat. Amikor Ferenc és első társai III. Ince pápához fordultak, eléje tárva a regulát, ő áldását adta rájuk és a következőt parancsolta: „Járjatok az Úrral, testvéreim, és amint az Úr jónak látja sugalmazni benneteket, hirdessétek mindenkinek a bűnbánatot”¹¹⁴.

99 Ferenc számára azonban még korántsem volt minden világos. Életírói elmondják, hogyan kérdezgette a regula elismerése után is, hogy az emberek között vagy a magányban éljen. Kis idő múlva nyilvánvalóvá lett a számára, hogy az ő feladata „a lelkek megnyerése”, hogy „mindenkiért éljen”, hogy „a népnek Isten Igéjét hirdesse”, „az örömmüzenet hírnöke”¹¹⁵ legyen. Ő pedig „sorra járta a városokat, helységeket és falvakat, s még a korábbinál is nagyobb hatással kezdett prédikálni”. Valódi prédikátornak bizonyult, mert „amit másoknak szóval hirdetett, azt előbb kipróbálta magán cselekedettel”¹¹⁶.

100 II. János Pál pápa a San Diego-i nagykáptalanhoz intézett üzenetében ezt erősíti meg, miután emlékeztetett III. Ince szavaira: „A magam részéről ma ismét kimondom és hozzátok intézem ezt a küldetést. Ahogy Rendetek ennek az első küldetésnek köszönheti a létezését, úgy adja meg ma is létjogosultságát a küldetés, amelyet a Rend az egyháztól Péter utódjának személyében kap. Egyetlen testvér sem önmagáért kap küldetést. A Rendnek, saját karizmájával összhangban, nincsen más küldetése, mint ami az egyházné.”¹¹⁷

101 Medellín (1971) óta a nagykáptalanok újra meg újra megpróbálták bátorítani a testvéreket, és leírni az evangelizáció alkotóelemeit karizmánk szerint. Megkísérelték, hogy elevenen tartsák a Lélek hívását a sok lehetőség fényében, amelyet hivatásunk alapvető gazdagságaként hordozunk. Egy nagy, rejtett erőt kell újból és újból feltárnunk, egy kincset

¹¹¹ Vö. 1Reg 5,9

¹¹² Vö. 1C 57

¹¹³ Vö. LP 44

¹¹⁴ 1C 33

¹¹⁵ Lm 2,5

¹¹⁶ 3Társ 54

¹¹⁷ II. János Pál pápa üzenete az 1991-es San Diego-i nagykáptalanhoz. C Gen 1991, 80

kell újra meg újra felszínre hoznunk. Ettől függ a küldetés jövője, amelyet Ferenc kapott és amelyet az egyház ránk bízott.

102 Mivel az evangéliumban az áll, hogy a tanítványoknak útra kell kelniük „Isten Országa és a bűnbánat” hirdetésére, Isten Lelkétől megragadva mi is felkiáltunk Ferencel együtt: „Ez az, amit én akarok, ez az, amit én keresek, ez az, amit teljes szívemből tenni kívánok!”¹¹⁸

103 A minket evangelizációra küldő egyházban eleven ez a lelkesedés, amikor a II. vatikáni zsinat fontos üzenetét idézi fel nekünk. Ez magyarázza, hogy Rendünkben az utóbbi évtizedekben miért érvényesült olyan erősen az evangelizáció, miközben összefonódott identitásunk, létjogosultságunk, alapjaink újrafelfedezésével.

104 Bizalommal tekintünk a minket evangelizációra küldő egyházra, amikor a harmadik évezredhez közeledünk. Meg vagyunk győződve arról, hogy a II. vatikáni zsinat „gondviselészerű esemény” volt, hogy a zsinattal valóban „megkezdődött a 2000. év Nagy Jubileumának előkészülete”, az egyház életének új korszaka. Mindez annak lesz az eredménye, hogy a „rég” és az „új” megfelelően összefonódik az egyházban. A II. vatikáni zsinat révén az egyházban „új hang” csendült fel, „új módon” vagyunk egyház. Új korszak kezdődött¹¹⁹.

Kérdések a reflexióhoz, Olvasmány, Imádság

Kérdések a reflexióhoz:

- a) Hogyan tapasztaljuk meg, hogy evangelizáló közösség vagyunk?
- b) Hogyan ápolhatjuk az evangelizáció karizmáját, amelyet Ferenc Rendünknek és benne minden testvérnek adott? Hogyan éleszthetjük fel azt?
- c) Módunkban áll-e, hogy egyértelműen rámutassunk azokra az alapvető magatartásformákra, célokra és kezdeményezésekre, amelyek Rendünket kell hogy jellemezzék a harmadik évezred felé haladva?

Olvasmány:

Ferenc sokszor beszélt arról társaival, hogy az emberek között vagy magányban éljenek. Ezért állhatatos imával kérte az Úrtól, hogy nyilatkoztassa ki az ő számára, mit kell tennie. Kinyilatkoztatást kapott és meggyőződött arról, hogy Isten küldi őt a lelkek mentésére, akiket az ördög a pusztulásba akart ragadni. Így arra az elhatározásra jutott, hogy másokért, és ne kizárólag önmagáért éljen. Assisi közelében egy elhagyott kunyhóban megkezdte életét, ahol társaival szegénységben és szigorú szerzetesi fegyelemben élhetett, és a népnek Isten Igéjét hirdethette, amikor arra alkalmat talált. Az evangélium hírnöke lett, városról városra hirdette Isten Országát, nem az emberi bölcsesség tudós szavaival, hanem a Szentlélek erejéből” (Lm 2,5).

További olvasmányok:

- Mt 5,13-16; Lk 10,1-20; ApCsel 2,42-48; Róm 10,14-18
- Végr 14; 1C 22; 2C 130; 3Társ 54; LP 25
- Testvéri élet közösségben 10-20
- CCGG 19-21.38-41.64-65.76.83-88; C Gen 1971, 13-15.17-18; C Gen 1973, 3.5.9.12-17.18-19.20-25; Cons Plen Bahia 1983, 12-15.18.19-23; Cons Plen 1988, 23-33.45-54; C Gen 1991, 2-9

¹¹⁸ 1C 22

¹¹⁹ Vö. TMA 18; 20; 21

Imádság:

Fölséges és dicsőséges Isten,
ragyogd be szívem sötétségét,
és adj nekem igaz hitet, biztos reményt és tökéletes szeretetet,
érzékét és értelmet, Uram,
hogyan megtegyem a te szent és igaz parancsodat.

III. A Kisebb Testvérek az evangelizáció szolgálatában

105 Az egész egyházzal együtt mi is tisztában vagyunk azzal, hogy egy termékeny megújulás folyamatában élünk. Mivel az evangelizáció életformánk alapjához tartozik hozzá, és mivel fel tudjuk fogni az idők jeleit, úgy érezzük, ez az alkalmas pillanat, amikor az egyháznak és a világnak felkínálhatjuk a gyökereinkből fakadó közreműködést. Az egyháznak azt a kreatív, mással össze nem tévesztendő hozzájárulást nyújthatjuk, hogy a bennünk lélekke és életté váló evangéliumot hirdetjük a világnak.

106 Ha karizmánkra gondolok, ami az evangelizáló közösség, akkor elérkezettnek látom az időt, hogy utaljak néhány dologra, amelynek soha nem szabad hiányozni evangelizációnkból. Először szeretnék megnevezni néhány előfeltételt, amelyet nem feledhetünk, mert karizmánkhhoz tartoznak. Azután megjelölök néhány prioritást. Ezek a különböző helyek és helyzetek szerinti sürgősséggel igénylik Rendünktől az elköteleződést és a megfelelő kultúra kialakítását. Végül néhány olyan pontról beszélek majd, amelyekre érdemes újból és újból odafigyelnünk. Remélem, hogy ezek a pontok a Rend részéről figyelemre, készségre és elköteleződésre találnak.

107 Az itt fölvetett témákat nem áll szándékomban a teljesség igényével tárgyalni, és azokra sem akarok kitérni, amelyek szerepelnek az Általános Konstitúciókban (főleg az V. fejezetben), valamint az egyház evangelizációs dokumentumaiban. Evangelizációnk sajátos elemeivel akarok foglalkozni.

108 E szakasz elején szabadon emlékeztetni arra, hogy evangelizációnknak a körülményekhez kell igazodnia¹²⁰. Nem tudunk mindenben egyetlen mércéhez igazodni. Bizonyos megkülönböztetés ezért elfogadható, sokszor egyenesen kötelező. Az evangelizáció olykor olyan körben történik, ahol Krisztus és az ő evangéliuma még teljesen ismeretlen, máskor olyan körben, ahol jól strukturált, hitben és keresztény életben példamutató közösségek élnek. Ismét más körvonala lesz az evangelizációnak, amikor olyan megkeresztelt emberek felé irányul, akik elveszítették a hit iránti érzéket, az egyházhoz tartozás tudatát és gyakorlatát, és eltávolodtak Krisztustól és üzenetétől.

109 Az elsőnek leírt körülmények között az evangelizáció *ad gentes* formájáról beszélünk. A második esetben az a *lelkipásztorkodás* termékeny támogatása lesz. A harmadik eset viszont „sürgető feladattá teszi, hogy az európai férfiaknak és nőknek újra felkínáljuk az evangélium szabadító üzenetét”¹²¹.

1. Előfeltételek

110 Ismerjük az alapvető ferences irányokat, amelyek evangéliumi életünk alapjait határozzák meg, és azt is, ami megvalósításukhoz szükséges. Itt most ezek néhány előfeltételét emelném ki, amelyek, úgy érzem, napjainkban elengedhetetlenül hozzátartoznak evangelizációnkhoz.

¹²⁰ Vö. RM 33; CL 34; TMA 57

¹²¹ TMA 57

a) Isten tanúi vagyunk

111 Nekünk, mint szerzeteseknek, a sajátosságunkhoz tartozik, hogy Isten jelenlétét érzékeljük, Őreá hallgassunk, életünkkel Őt tanúsítsuk, szavunkkal Őt hirdessük. Jövőnk jórészt attól függ, mennyire vagyunk képesek tanúskodni Isten jelenlétéről ebben a komplex világban, és életünkben kifejezni azt a tapasztalatot, amelyet Ővele Assisi Szent Ferenc példájára a szegény Krisztus követésében szerzünk. Ebben az egyszerre szörnyű és szép világban, a harmadik évezred küszöbén, arra vagyunk hivatva, hogy Isten tanúként éljünk „az Úrhoz fordítva szívünk”¹²².

112 Ezért fontos, hogy ebben a világban létrehozzuk az istentapasztalat helyeit, és egyszersmind hogy leleplezzük korunk „hamis isteneit”. Ez egy prófétai-kritikai feladat. Ennek hatékonyságához mindenekelőtt az Úr Lelkére van szükségünk, amely belülről alakít minket¹²³. Ez a feltétele annak, hogy elmélkedhessünk a nagy titokról, amely az emberekben, az eseményekben, a történelemben, a teremtésben rejtőzik és amely az élő Istenre utal¹²⁴.

113 Az ezen a téren lehetséges tapasztalatok sokfélesége ellenére életünkben ápolnunk kell a „közvetlenséget” Istennel, amit mindennapjaink bizonyos „pillanatai” és „helyei” jeleznek. Meg tudjuk tartani az imádság, az elmélkedés, az eukarisztia és a csend időszakait. Lelki életünket vallási helyek, pl. kápolnák, templomok és szentélyek ápolásával tápláljuk. Érzékelhetjük az Istent a teremtés és az emberi történelem „tükrében”. Ápolhatjuk a szemlélődést. Egész életünket bele kell vinnünk az Istennel való kapcsolatba. El kell érnünk, hogy az érzelmek és a lelkiség találkozzon, gazdagítsa és erősítse az Istennel és a testvérekkel átélt közösségünket, mert ennek a közösségnek lényünk egészében kell meggyökereznie¹²⁵.

114 Az örömhír mindenfajta hirdetésekor, akár szóval, akár életünkkel tesszük, megpróbálunk erre az istentapasztalatra támaszkodni. Így tudjuk igazán azt hirdetni, „amit hallottunk, amit a szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és kezünk tapintott”¹²⁶. Ellenkező esetben a beszédbe menekülünk és nem tanúskodunk, külsőségeknél maradunk és „nem a lélek bensejében keressük a vallásosságot és szentséget”¹²⁷. Isten igazi megtapasztalása nélkül kiteszük magunkat a veszélynek, hogy elveszítjük az ajándékok iránti érzéket; veszítünk emberiességünkől, kemények és kérlelhetetlenek leszünk, bezárulunk az önkritika előtt. Sőt, ami még rosszabb, Isten nélkül csupán tehetetlenséget és esendőséget tapasztalunk.

115 Tudatosítanunk kell magunkban, hogy az Istennel való élet a testvéri közösségben valósul meg. Minden testvér, bármilyen korú, egészségi állapotú vagy bármilyen feladattal megbízott legyen is, itt talál teret az istentapasztalat ápolásához. Tanúságtétele így természetes, oldott és vidám lesz. A megfelelő pillanatban azt fogja hirdetni, amit él, és „szava, miként az égő tűz, behatol a szívek rejtekébe”, mert Isten Lelkével lesz teljes¹²⁸.

116 Végül számunkra, Isten tanúi számára is eljön a pillanat, hogy hiteles igehirdetésben megvalljuk Jézus Krisztust, mint reményünk alapját¹²⁹. Mert „az örömhírt, amit az élet tanúságtételével hirdetnek, előbb vagy utóbb az élet szavával is hirdetni kell.

¹²² Vö. az azonos című dokumentumot, ill. 1Reg 22,19-25

¹²³ Vö. 2Reg 10,8; EN 18

¹²⁴ Vö. „Az Úrhoz fordítva szívünk”

¹²⁵ Vö. „Az Úrhoz fordítva szívünk”

¹²⁶ 1Jn 1,1; vö. RM 91

¹²⁷ Vö. 1Reg 17,12

¹²⁸ 1C 23; 93; vö. 1C 100

¹²⁹ Vö. 1Pét 3,15

Nincs igazi evangelizáció, ha nem hirdetik Jézus Krisztus, Isten Fia nevét, tanítását, életét, ígéreteit, országát és titkát”¹³⁰.

b) Testvéri élet

117 Mi a testvériséget visszük bele a történelembe és az egyházba. Jézus Krisztust ugyanis *testvéri közösségben* követjük. Az utóbbi évtizedekben ez volt a „nagy újdonság”, amit újra meg újra megpróbáltunk felfogni és kifejezésre juttatni. Úgy tűnik, ferences hivatásunkat már nem annyira individualista módon értelmezzük. A testvériség és a közösségi élet jelenti élet-kultúránkat, ad életünknek jelentést és mélységet. Ezzel azt szeretném mondani, hogy nemcsak útítársak, hanem testvérek vagyunk, és nem valami panzióban lakunk egy fedél alatt, hanem testvéri közösségben élünk együtt, ahol mindenki kész mindig újból megtanulni, mit jelent kisebb testvérnek lenni.

118 A testvéri közösséghez tartozás, ahol abban a kegyelemben részesülünk, hogy testvéreink lehetnek, életformánk egy alapvető elemére utal. Életünkben minden a *testvériségen* alapul. Ebben jut ki nekünk Jézus keresztségének megtapasztalása. Itt lesz osztályrészünk az öröm, az ünnep, az éneklés, az ujjongás, a szépség, egyszóval az *agapé*. Megérezzük, hogy a testvériségbe életünk egésze befér. Itt az élet minőségét elsősorban a szív határozza meg, amikor ugyanaz a lelkület van bennünk, mint Jézusban volt¹³¹, és képesek vagyunk életünk odaadásáig szeretni a testvért.

119 Egyetlen kisebb testvérnek sem volna szabad egyedül élnie. Szükségünk van egymásra. A kölcsönös segítségben hivatásunkat éljük és a testvériség válik valóra. Ez a testvériség teszi lehetővé az állandó érést. Ez a *szemtől szembe* való kölcsönös kapcsolat többet jelent, mint a puszta *együttlét*. Eleven kölcsönösség, személyközi kapcsolatok kérdése ez, és a testvéri közösség ápolása az egységben és különbözőségben történik.

120 Ezt a testvériséget úgy éljük, mint kisebb testvérek ebben a világban, és nekünk is részünk van az élet és a halál jeleiből, főleg a szegények mellett. Ez a beletagozódás a világba állandó intés és emlékeztető zárandok voltunkra. Ennek érdekében túl kell lépni a „zárt közösség” gondolatán, amely csak önmagát nézi és visszahúzódik a világtól és annak kihívásaitól. Mint testvériség, az a hivatásunk, hogy „élő evangélium” legyünk, reménnyel és szeretettel teli pillantást hordozva ebben a világban, ahol a konkrét tettek fontosabbak, mint a puszta szavak. A testvériség maga lesz tanúságtétel és az evangélium eleven és hiteles hirdetése.

121 Életformánkban minden testvér, laikus és klerikus ugyanúgy és egyenlő méltósággal alkotja az egy evangelizáló testvériséget. Sajnos be kell azonban vallanunk, hogy még le kell győznünk bizonyos „ellentétet” a „fölszentelt testvérek” és a „laikus testvérek” között. Eközben magától értetődő, hogy a kánoni előírásoknak megfelelően a megfelelő helyzetben a szolgálatok kötelező megkülönböztetése megtörténik. Ennek azonban soha nem szabad veszélyeztetnie az alapvető testvériséget.

c) Kiállás az élet érdekében

122 Látva a halál számos jelét, amelyek a *humánus* gyökereiben és lényegében akarják elfojtani és megalázni, magunkra vettük az *élet*¹³² védelmének és támogatásának feladatát. A halált célzó emberi struktúrák és tervek fényében jogosan beszélhetünk

¹³⁰ EN 22

¹³¹ Vö. Fil 2,5

¹³² Vö. EV 2

személyes bűnről és evangélium-ellenes gyökerű „bűnös struktúrákról”. Az ilyen helyzetekben érzünk elhivatottságot az állandó személyes és közösségi megtérésre, és a szükséges „változások” és az integrális „felszabadítás” melletti állandó kiállásra¹³³.

123 Az emberre törő és a teremtést is fenyegető erőszak nagyon sokféle. Az élet védelme ott kezdődik, hogy tiszteletben tartjuk az emberi méltóságot és óvjuk az egész teremtés sértetlenségét. Minden további lehetőségnek ez a kiindulópontja. Enélkül nem lehetséges sem igazi emberi haladás, sem a szegények melletti döntés, sem a teremtés megóvása. Ez az alap jelenti az ember és a teremtés számára a lehetőséget, hogy a Teremtő szándékával összhangban fejlődjen.

124 Különös figyelmet kell szentelnünk a családnak, mert az az élet szentélye¹³⁴. Célul tűzzük ki az élet védelmét, fogantatásától annak természetes végéig. Sikra szállunk jelenlegi életünk értékének tisztelete mellett, hogy az az emberi méltóság tiszteletével együtt fejlődjön. Harcolunk minden ellen, ami ezt az életet béníthatja, lefokozhatja, megfojthatja vagy megölheti¹³⁵. A magunk részéről keményen föl kell lépnünk az ember ember által való kizsákmányolása, illetve a kirekesztés és leigázás minden formája ellen. A teremtésnek pedig, amely ma halálosan sérült a maga egyensúlyában, szeretetteljes figyelmet szentelünk.

125 Hangsúlyozom annak fontosságát, hogy a létező életet a maga egészében és méltóságában tiszteljük. Így tudunk hozzájárulni ahhoz, hogy az életre leselkedő támadások egész skálája meghíúsuljon. Ma ezek a támadások rejtettek; ott húzódnak meg a szegények kizárásában, a gyöngék fölötti uralkodásban, megmutatkoznak a többek között az abortuszban, az eutanáziában, a háborúban, a terrorizmusban, a radikális fundamentalizmusokban és a személyes és strukturális erőszak számtalan formájában.

126 Mivelhogy Isten egészen belépett az emberi történelembe és Jézus Krisztusban kinyilatkoztatta velünk való szolidaritását, elmondhatjuk, hogy a hit pillantását nem szabad elkerülnie semminek, ami az embert vagy az emberi világot érinti. Az életéről és a halálról szerzett tapasztalataink nem Istentől függetlenül léteznek¹³⁶. Ha a valóságot nézzük, megérezzük, hogyan lüktet a mélyben magának Istennek a szíve. Ő adni akarja az életet, főleg ott, ahol azt leginkább fenyegetik, elnyomják és végigszenvedik.

d) Nevelés és tanulmányok

127 Az egész nevelésnek és minden tanulmánynak a vezérelve és végső értelme mindig a kisebb testvéri élet marad, és az evangelizáló testvériségben való meggyökerezést szolgálják. Ez a kiindulópont a nevelés és a tanulmányok egészén át érvényesül, egységet, tartást és rendet adva azoknak. A ferences karizma lényegi elemei és azok mai megvalósulása ezért válik irányadó alappá a nevelés és a tanulmányok számára a Rendben¹³⁷.

128 Amikor szüntelenül arra törekszünk, hogy gyökereinkhez hűek maradjunk, akkor szükségképpen a mai világ kihívásai nyomán haladunk, az idők jeleire figyelünk és azokat az új utakat mérlegeljük, amelyekre a Lélek ma indít minket¹³⁸. Ezért a világban, az egyházban és a rendben az utóbbi évtizedek során lejátszódott változások fényében törődnünk kell azzal, hogy „kisebb testvéri identitásunkat egy új történelmi kontextusban mindig újból

¹³³ Vö. C Gen 1991, 57

¹³⁴ Vö. EV 5

¹³⁵ Vö. EV 48

¹³⁶ Vö. EV 102

¹³⁷ Vö. RFF 4

¹³⁸ Vö. FP 1.3

meghatározzuk és megteremtjük”¹³⁹. A nevelés és a tanulmányok sem maradhatnak ki ebből a feladatból és ügyelniük kell arra, hogy ez a feladat az evangélium és a ferences karizma szellemében valósuljon meg¹⁴⁰.

129 Fontos tudatosítani magunkban, hogy „a ferences nevelés testvéri közösségben és a valós világban játszódik le, ahol a kisebb testvér megtapasztalja a kegyelem erejét, szellemében és szívében megújul, és kibontakoztatja az evangelizációra szóló hivatását”¹⁴¹. A tanulmányok is elengedhetetlen támaszai a ferences nevelésnek, mert „az evangelizáció alapkövetelményét”¹⁴² jelentik.

130 Tudatában vagyunk, hogy „a Rend épületét két oszlopra kell építeni, az életszentségre és a tudományra”¹⁴³. Hogy ezeknek a kihívásoknak kellően megfeleljünk, „ma minden eddigénél fontosabb, hogy Rendünkben elősegítsük az intellektuális képzést. ... Ez a fejlesztés mind a teológiai tudományok, mind pedig a filozófiai és humán tudományok területén fontos, mert ezek segítenek felfedezni az Úr igéit, amelyek lélek és élet, és segítenek megérteni a mai ember problémáit.”¹⁴⁴

131 A mai „új Areopágoszok” a misszió igazi területei. Korszerű és alapos készülletet igényelnek részünkről, hogy alkalmas beszélgetőtársak lehessünk egy gyümölcsöző dialógusban. A gazdag és sokrétű kultúrákkal való dialógus hasonlóan jól felkészített beszélgetőtársakat követel meg.

132 A kezdeti nevelésnek és a folyamatos képzésnek elő kell segítenie, hogy a kisebb testvér „a jelen korban és környezetben elfoglalhassa helyét”¹⁴⁵, és „lehetővé teszi a számára küldetésének valóra váltását, amelynek során szakmáját végzi vagy kvalifikált tevékenységet folytat a társadalomban, az egyházban és a Rendben”¹⁴⁶.

2. Prioritások a cselekvésben

133 Amikor most néhány dolgot kiemelek, akkor ez nem jelenti azt, hogy másokat kizárok vagy csak korlátozott mértékben fogadok el. Az egyszerűség jegyében szeretnék az evangelizáló cselekvés néhány irányadó eleméről szólni, melyeket nekünk, kisebb testvéreknek figyelembe kell vennünk, – a helyek és helyzetek különbözősége szerint.

a) Inkulturáció

134 A Rend Általános Konstitúciói aláhúznak néhány dolgot, ami számunkra kiindulópontként kell hogy szolgáljon. Így pl. szó van arról, hogy igyekezzünk „tisztelettel meghallgatni másokat”¹⁴⁷. Alapos tanulmányokra sarkall minket, hogy „az Ige magvai és Isten titokzatos jelenléte benn van a mai világban. Ezért legyenek fogékonyak a testvérek. Figyeljenek a más vallásokban és kultúrákban megtalálható isteni elemekre.”¹⁴⁸ Azt is olvassuk, hogy „a népek közt erősödik a vágy arra, hogy sajátosságaikhoz alkalmazkodva

¹³⁹ FP 2

¹⁴⁰ Vö. GS 4; PC 2

¹⁴¹ FP 62; vö. RFF 43

¹⁴² II. János Pál pápa üzenete az 1991-es San Diegó-i nagykáptalanhoz, C Gen 1991, 80

¹⁴³ Thomas of Eccleston, De adventu fratrum minorum in Angliam, 90

¹⁴⁴ C Gen 1991, 57

¹⁴⁵ RFF 169

¹⁴⁶ RFF 160. 169

¹⁴⁷ CCGG 93,1

¹⁴⁸ CCGG 93,2

élhessék és gyakorolhassák hitüket. Ezt vegyék tekintetbe a testvérek, és örömmel segítsenek nekik az inkulturációs törekvésükben”¹⁴⁹.

135 Itt az a probléma adódik, hogy mit értünk „kultúrán”. Sokan az emberi szellem nagy alkotásait tartják kultúrának, és a művészek és értelmiségiek világára utalnak. Mások azt gondolják, hogy a „kultúra” az az ideológiai felépítmény, amely elrejt vagy igazolja az elnyomást. Némelyek úgy kezelik, mint a társadalmi valóság különböző kifejeződéseinek egyikét a politika és a gazdaság mellett. Ismét mások civilizációnak fogják fel, az anyagi és technikai fejlettség bizonyos fokaként. Végül olyanok is vannak, akik a „kultúrát” az egyetemes értékekkel azonosítják és a béke kultúrájáról, a szeretet kultúrájáról, egy demokratikus kultúráról stb. beszélnek.

136 A fenti megközelítések közül önmagában egyik sem elegendő ahhoz, hogy a „kultúra” fogalmát valóban megragadja. Nem adják vissza azt a dinamikát, amely az élet rendszereként felfogott kultúrában él, amely otthonná teszi minden emberi érték számára, ahol először az identitás számít, és abból fakadóan a csoportok és népek közötti különbségek, ahol az élet nagy erőtartálékai és a halál erőivel szembeni ellenállás erednek. A kultúra ezért az *éthosszal* áll összefüggésben, mégpedig egy elsődleges „példakép” értelmében, amely kihozza az emberből sajátos értékeit és egy adott helyen és időben az *élet* támaszaként szolgál. A „kultúra” szóval így „azt a sajátos módot jelöljük, ahogyan egy nép körében az emberek a természettel, egymással és Istennel való kapcsolatukat ápolják”¹⁵⁰. Csak ez az *egészleges* fogalom igazíthat el gondolkodásunkban. Ennek révén ismerjük fel mindannak *sajátosságát*, ami valamely társadalmi csoport *identitását* alkotja.

137 Egy másik döntő jelentőségű tényező a „mátság”, amely eljuttat minket oda, hogy a saját „énünk” mellé a „másik” is odalépjen. Más szóval, hozzásegít, hogy a másikat soha ne rendeljük alá magunknak, érdekeinknek, álmainknak és kultúránknak. A „másik” soha nem lehet játékszer a kezünkben. Oda kell figyelniük rá. Nem szabad a „másikat” leértékelniük csupán azért, mert más. Hogy jó szolgálatot tehessünk, először tudnunk kell másokat meghallgatni. Le kellene mondanunk arról, hogy az igazság abszolút urai akarjunk lenni, és hogy a magunk kulturális világához viszonyítva mindent egy sémába akarjunk beszorítani.

138 Ha mindezeket a tényezőket összefoglaljuk, azt látjuk, hogy az evangelizáció soha nem jelenti, illetve nem szabad jelentenie egy kultúra megváltoztatását, még annak elemeiben sem. Az evangélium nem lehet egyetlen kultúra foglya. Ez egy mindent leértékelő etnocentrizmushoz vezetne minket, és visszavinné az evangelizáció gyarmatosító félreértésébe. A zsinat ki is mondja, hogy „az Egyház küldetésénél és természeténél fogva nincs hozzákötve az emberi kultúra egyetlen konkrét formájához sem”¹⁵¹. VI. Pál pápa pedig ezt teszi hozzá: „Az evangélium és ezzel az evangelizáció természetesen nem azonosak a kultúrával és függetlenek minden kultúrától”¹⁵².

139 Ebből kiindulva az inkulturáció szükséges dolog. Először is azt tételezi fel, hogy az evangelizáció műve tovább folytatja Jézus Krisztus igehirdetésének megtestesülését a történelemben és a sok különböző kultúrában. Ez a lényeg! A hit és az inkulturáció kapcsolatáról szólva a Nemzetközi Teológiai Bizottság nem hagy kétséget afelől, hogy „minden helyi egyháznak a saját kultúrájába kell beilleszkednie”, hogy megfeleljen hivatásának, mely arra szól, hogy „a megfeszített és feltámadt Krisztust tanúsító szentség legyen”, aki Isten Fiaként „ember lett, és bizonyos értelemben egy fajt, egy országot és egy

¹⁴⁹ CCGG 92,2

¹⁵⁰ CELAM III. Az evangelizáció Latin-Amerika jelenében és jövőjében. A latin-amerikai püspöki kar III. általános konferenciája Pueblában, 385.; vö. GS 53

¹⁵¹ GS 42

¹⁵² EN 20

kort is magára vett”¹⁵³. Amikor II. János Pál pápa a kinyilatkoztatás kulturális vetületéről beszélt, megerősítette, hogy ez a szükséges „inkulturáció egészen pontosan kifejezi a megtestesülés nagy misztériumának egy fontos elemét”¹⁵⁴.

140 Jézus Krisztus követésében az inkulturáció kötelező jellegű lesz az egész testvéri közösség számára. Nem olyasmiről van szó, amit elhagyhatunk vagy elég volna csak félig-meddig valóra váltanunk. Evangelizáló zarándok-létünket egy szocio-kulturális szolidaritásnak kell jellemeznie, amely a másikkal szembeni tiszteletteljes közelségben mutatkozik meg. A kapcsolatok így a kölcsönösségre épülnek, a párbeszédre, a tiszteletre és a meghallgatásra. Ez az inkulturáció egyúttal tiszteletben tartja a másságot, mint ahogy meg akarja őrizni az evangélium üzenetének identitását is. A hitbeli egység és a hit tanúságainak sokfélesége így különösen gyümölcsöző kifejezést nyerhet¹⁵⁵.

141 Karizmánkból fakadóan arra érzünk hivatást, hogy Jézus Krisztust hirdessük, és ennek során mindig tudatában kell lennünk az inkulturáció kihívásának. Ez azt is jelenti, hogy szükséges „a saját, Istennek szentelt életünk inkulturációja, mind annak terjedése szempontjából, mind az evangéliumról szóló tanúságunk értéke szempontjából, mert az az egész világnak szól”¹⁵⁶. Nem csupán arról van szó, hogy csupán értékeket és gazdagságot adjunk tovább, hanem arról, hogy a saját lelkiségünk gazdagságát nagylelkűen megosszuk, és figyelmesen, érzékenyen, „nyitott tenyérrel” vállalkozunk a szerzetesi élet mindig újabb megtestesítésére új intuíciók, lehetőségek és értékek formájában.

142 Az inkulturációban valósul meg, hogy „az evangéliumot beépítsék a helyi kultúrákba, egyúttal bevezessék e kultúrákat az Egyház életébe”¹⁵⁷. Ez nem csupán alkalmazkodást jelent egy nép, egy térség vagy egy kultúra életmódjához, nyelvezetéhez, ruházkodási, lakási, táplálkozási szokásaihoz. Egy meggyökerezési folyamatot kell elindítanunk, amely egy helyi kultúrát az evangelizáció résztvevőjévé tesz, annak kulturális gyökereiből, identitásából, *éthoszából* kiindulva. Ez azonban olyan folyamat, amely nem meríti ki teljesen Jézus Krisztus megismerését és az Isten Országa evangéliumának erejét. Mégis megengedi, hogy minden kultúra a maga módján hozzájáruljon az egyház felfedezéséhez, megértéséhez és felépítéséhez.

b) „Ad gentes” misszió

143 Az *ad gentes* misszió gondolata Rendünkben különleges visszhangra talál és előkelő helyet foglal el. Az egyik legfontosabb feladat ez, amelynek mindig elsőbbséget kell biztosítani. Testvéri közösségünk missziós jellegű, a kezdetektől fogva¹⁵⁸.

144 Amikor *ad gentes* misszióról beszélünk, akkor elsősorban Jézus Krisztus egyértelmű hirdetését értjük alatta olyan népek vagy csoportok körében, akik még soha nem fogadták be a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumát, vagy már nem érzik annak eredeti kifejező erejét¹⁵⁹. Ebben az esetben az a feladatunk, hogy a helyi egyházat nagykorúságra segítsük.

¹⁵³ Nemzetközi Teológiai Bizottság: Hit és inkulturáció, 18.28 (1988. X. 8.), Enchr. Vat. 847-895.

¹⁵⁴ II. János Pál pápa beszéde a pápai biblia bizottság előtt, 1979. IV. 26.

¹⁵⁵ Vö. GS 92; UR 4.11

¹⁵⁶ 1994-es püspöki szinodus az Istennek szentelt életről, Propositiones 40a.

¹⁵⁷ SA 21

¹⁵⁸ Vö. 2Reg 12,1

¹⁵⁹ Vö. CCGG 117,2

145 Folyamatos jelenlétünk az *ad gentes* misszió számtalan területén, valamint gyarapodó jelenlétünk Afrika, Albánia, Kína, a volt Szovjetunió területén világosan jelzik, hogy missziós testvériség vagyunk, amely az egyház küldetésében Ferenc példája és szándéka szerint vesz részt¹⁶⁰.

146 Megpróbálunk mindig úgy lenni jelen, mint *missziós testvériség*. A testvéri közösségben folytatott élet tanúsága, amely sokszor különböző országából érkezett testvéreket foglal magában, már önmagánál fogva evangelizáció. Ezekben a nemzetközi testvéri közösségekben különösen látható mindaz, amit az evangelizáló testvériségről mondtam.

147 Minden testvérnek egyre inkább ki kell fejlesztenie magában a missziós tudatot, mint karizmánk lényeges elemét. Ferenc ugyanis, aki engedelmeskedett Jézus Krisztus szavának: „Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek!”¹⁶¹, ezt írja Rendjének: „azért küldött benneteket (az Úr) az egész világra, hogy szóval és tettel tanúságot tegyetek hangjáról és tudtára adjátok mindeneknek, hogy kívül nincsen más mindenható”¹⁶².

148 Evangéliumi zárandok-létünk az evangelizációt sokszínűvé teszi. A kisebb testvérek türelmesen, nagylelkűen és békésen dolgoznak pl. az inkulturáció, az ökumenizmus és a vallásközi párbeszéd terén.

c) Döntés a szegények mellett

149 Evangelizációnk először is személyekre irányul. A struktúrákig és rendszerekig rajtuk keresztül jut el. Az evangelizáció nem „területeket” vesz célba, hanem embereket, akik egy adott társadalomban élnek a maguk kultúráját követve. Ezért a munkást evangelizáljuk, és nem közvetlenül a munkát; a népeket evangelizáljuk, és nem közvetlenül a kormányzati rendszereket; a kisebb testvérek maguk is az evangelizáció befogadói az egyes közösségekben, nem pedig a provinciák vagy a Rend. Csak átvitt értelemben beszélhetünk arról, hogy rendszereket és struktúrákat „evangelizáljunk”, bár ezek átalakítása részét kell hogy alkossa evangelizációnknak.

150 Ezért érdemes engednünk, hogy a *másik* mint ember és mint személy kihívást intézzon hozzánk. Erről a töről fakad az inkulturáció helyes volta is, amelynek központi eleme a mássággal való találkozás. A szegények kérdése, amely néhány évtizede olyan elevenen van jelen, szintén a *másik* kérdése, a valódi személyé, még akkor is, ha az embertelen helyzeteket okozó vagy fenntartó kapcsolatokban és rendszerekben húzódik meg. A szolidaritás, amely méltányos bánásmódra szólít fel a más kulturális identitású *másik* iránt, egyúttal arra is indít minket, hogy megosszuk a *másik* életformáját a *szegények* között.

151 A szegény, alázatos és zárandok Jézus Krisztus¹⁶³ követésében „a testvérek a kicsinyek életét és állapotát valósítsák meg az emberek között, és közöttük mindig mint kisebbek tartózkodjanak”, anélkül, hogy elfelednék azokat, „akik szociálisan és rendszerint lelkileg is el vannak hanyagolva”¹⁶⁴. Egészen konkrétan arról van szó, hogy részt veszünk életükben, nem feledve hivatásunkat, hogy „úgy éljünk ebben a világban, mint az igazságosság előmozdítói, a béke hírnökei és szolgálói”¹⁶⁵, mint „az elnyomottak jogainak”¹⁶⁶

¹⁶⁰ Vö. CCGG 116,1

¹⁶¹ Mk 16,15

¹⁶² LRend 9

¹⁶³ Vö. 1Reg 9,1.5

¹⁶⁴ CCGG 66,1

¹⁶⁵ CCGG 68,1

¹⁶⁶ CCGG 69,1

védelvezői, „teljes tudatában a szociális kérdések fontosságának”¹⁶⁷, állandóan azon fáradozva, „hogyminden ember joga és méltósága tiszteletben legyen tartva és meg legyen őrizve”¹⁶⁸, ahogy a Konstitúciók fogalmazznak.

152 A szegények melletti döntés igazi gyökere az evangélium, mely áthatja életformánkat és arra hív, hogy felismerjük Krisztust a szegények által és a szegényekben. A magunk evangelizációja ugyanis úgy valósul meg, hogy „a szegényekkel élünk, mint *minores*, ugyanazt az életet éljük, mint ők, szolidaritásban velük, mint kicsinyek, alacsony sorúak és hatalom nélküliek”¹⁶⁹.

153 Megérezzük, hogy az evangélium erejéből új szemmel nézzük a magunk szegénységben vállalt életét és a magunk személyes és közösségi döntéseit. Előttünk áll a feladat, hogy a történelmet és a valóságot a szegények szemszögéből nézzük, életmódjukat egyre inkább magunkra vegyük és mindig őket válasszuk. Arra kapunk meghívást, hogy csak a legszükségesebbeket birtokolva, a megosztás, a szolidaritás és testvériség szellemében éljünk. Átérezzük, mennyire fontos ellenállnunk az igazságtalanság minden formájának, tudatosítanunk magunkban azokat a rendszereket, amelyek egy állítólagos „új világrend” jegyében kizárnak másokat és az emberi életet saját „logikájuk” oltárán „feláldozzák”.

154 A szegények panasza az evangélium bátor prófétái és hírnökei után kiált, akik melléjük állnak, hogy hitből és istentapasztalatból fakadó látásmódjukkal megerősítsék a szegények erőfeszítéseit és szervezeteit, világos fejjel átlássák a „társadalmi bűn” helyzetét és gyökereit. Sürgető követelmény, hogy próféták és az evangelizáció emberei legyünk, akik képesek a hitet életre váltani és a szegények melletti evangéliumi döntést valóssá tenni, mert az életformánkra és küldetésünkre nézve alapvetően fontos.

155 Ahogy egyre jobban éljük kisebb testvéri karizmánkat, egyre kevésbé lesz szükség új megfogalmazásokat találnunk és új gondolatmeneteket végigvinnünk a szegények melletti döntésünk megszilárdítására. Elég, ha éljük „a minoritást, az evangéliumi szegénységet, ferences identitásunkat”¹⁷⁰.

156 A szegények melletti döntés, amely evangélium szerinti életünk lényeges alkotóeleme, az igazságosság előmozdításának világméretű összefüggésébe is beleilleszkedik, és olyan magatartásban nyilvánul meg, amely a személyes és szociális etika, valamint a világgazdaság etikájának kérdéseit is érinti. A ferences hagyományban a népszónoklatok középpontjában gyakran ott voltak a szociális és gazdasági kérdések. Az idők során a ferencesek sokszor egészen érdekes szociális kezdeményezésekkel álltak elő. Ma azonban arra van szükség, hogy megértsük a globális folyamatokat, hogy a szegénység és az „új szegénység” kérdését világosabban lássuk, és főleg azokat a mechanizmusokat ismerjük fel, amelyek az elszegényedéshez vezetnek. Fontos emlékeztetni arra, hogy a legkisebb konkrét tettekben való részvétel már a felebaráti szeretet aktusa és prófétai gesztus lehet.

d) Igazságosság, béke, a teremtés megőrzése

157 Mindannak következményeként, amit eddig mondtam, kötelezőnek érezzük a magunk számára, hogy életünkben, tetteinkben és szavainkban tevékenyen hozzájáruljunk az igazságosság és a béke előmozdításához, melynek során egészen konkrét helyzeteket tartunk szemünk előtt. Ez viszont soha nem fog sikerülni úgy, hogy figyelmen kívül hagyjuk a

¹⁶⁷ CCGG 96,1

¹⁶⁸ CCGG 96,3

¹⁶⁹ Consilium Plenarium, Bahía 1983, 29

¹⁷⁰ Consilium Plenarium, Bahía 1983, 7

teremtés megőrzésének kérdését. Egyre világosabb ugyanis, hogy a teremtés ma mennyire „halálosan sérült”.

158 Ismereteink szerint Ferenc különösen jelentős szószólója volt a békének, az igazságosságnak és a teremtés megőrzésének. Az 1986. október 27-én Assisiben tartott imnap és böjt nyilvánvalóvá tette ezt. A jelenlegi nehéz helyzetben egyre inkább el kell sajátítanunk azt, ami a történelemben úgy vonult be, mint „Assisi szelleme”¹⁷¹.

159 Ebben a szellemben olyan látásmódot gyakorlunk, amely a teremtésben minden létező testvéri viszonyát hangsúlyozza. Tudjuk, milyen tisztelettel viseltetett Ferenc az egész teremtés iránt. Tudjuk, hogyan próbált mindenkivel és mindennel egyesülni Isten dicséretében. Ez nem általános és elvont látásmód volt. Ferenc szerint minden élőlényt, minden állatot és minden dolgot úgy kell kezelni, hogy tiszteljük saját egyediségét, sajátos lényegét és a teremtésben elfoglalt sajátos helyét¹⁷².

160 Az igazságosságért, békéért és a teremtés megőrzéséért való kiállás azt jelenti, hogy nem feledjük: Istenben minden létezőnek helye van és a világméretű testvériségre van hivatva, ami kezdettől fogva az ő szándéka és ami Krisztusban megvalósult. Krisztus „a láthatatlan Isten képmása, az egész teremtés elsőszülöttje ... Ő előbb van mindennél, és benne áll fönn minden”¹⁷³. Az eredeti ferences tapasztalatban az embereket, a természetet és Istent nagy szimpátia és szívéllyesség köti össze, ami Assisi Szentjét az egész teremtésnek alávetett, magát annak fölébe nem helyező emberré tette.

161 Úgy gondolom, egyre jobban tudatosítanunk kell magunkban, hogy ezt a gazdag hagyományt, karizmánk részét, ma új jelentőséggel kell élnünk, a mai történelmi kontextusban, az idők mai jeleire hallgatva. Nem elegendő csupán *a világban lenni*. Hívásunk arra szól, hogy *együtt* legyünk vele, szolidáris *résztevői* legyünk, mégpedig azáltal, hogy először magunk éljük a közösséget, az osztozást és a világméretű testvériséget.

162 Az igazságosság abban áll, hogy megvalósítjuk az egyetemes testvériséget. Láthatóvá teszi azt, amire eszményeinkben vágyakozunk. Felfogja a kitaszítottak kiállítását. Meghonosítja a világban a *compassio*-t és a szolidaritást. Áthatja az egész életet és mindig válaszol a pillanatnyi kihívásokra. Működni engedi az evangélium cselekvő és felszabadító erejét. Kiterjed a népek és csoportok életének minden vonatkozására. Az ember alapvető jogaiban gyökerezik és a kisebbségek védelmére szólít fel a szociális, politikai és gazdasági struktúrákkal szemben.

163 Hasonlóképpen érezzük Ferenc felszólító sürgetését, hogy egyre inkább a béke hordozóivá és a kiengesztelődés eszközeivé váljunk egy olyan világban, amelyre erőszak, háború, rasszizmus, széthúzás és szakadások a jellemzők. Azoknál kell kezdenünk, akikkel élünk és akiket szolgálunk: a testvéri közösségben, népünk és nemzetünk körében, az egyházban. A kritikus mérlegelés szellemében és mindig az evangélium mércéjét alkalmazva meg kell próbálnunk együttműködni a különböző helyi, nemzeti és nemzetközi békemozgalmakkal, hogy elősegítsük a népek, törzsek, emberfajták, kultúrák és vallások közti békét.

164 Egyre fejlettebb az ökoszisztémák és azok kölcsönös összefüggéseinek tudományos vizsgálata. Ugyanakkor azt is tudjuk, hogy a teremtés pusztítása már jövőnket fenyegeti. Az ökológiai válság etikai és erkölcsi probléma. Mint testvéri közösség, hivatásunknak érezzük, hogy elősegítsük a teremtés megőrzéséért kiálló számos mozgalom lelkiségét. Fontos, hogy a haladást mindig annak minősége, és ne mennyisége szerint mérjük,

¹⁷¹ Vö. A ferences miniszter generális beszéde: „Assisi szellemében” (Bologna 1987).

¹⁷² Vö. A ferences miniszter generálisok üzenete Assisi Szt. Ferenc születésének 800. évfordulójára, 43-45.

¹⁷³ Kol 1,15.17

és az *élet minőségét* többre tartjuk a javak halmozásánál. Azt sem szabad felednünk, hogy a kisebb testvér, ha Szent Ferenc szellemében egyszerűen és szegényen él, ezzel már válaszol az egyensúlyát veszített teremtés problémájára.

e) Ökumenikus lelkiesség és vallásközi párbeszéd

165 Ma minden eddigénél jobban tudatában vagyunk az ökumenikus párbeszéd sürgető szükségének. Sok fontos lépés történt, amely az egyházat nyíltabb és készségesebb ökumenikus párbeszédre vezette. Különösen említésre méltó: az Egyházak Világtanácsának megalakulása Amszterdamban 1948-ban; az 1962 és 1965 között ülésező II. vatikáni zsinat; VI. Pál pápa találkozása Athenagorasz pátriárkával 1965 decemberében; a „Limai Dokumentum” a keresztség, az eukarisztia és az egyházi hivatal témájában 1984-ből; az 1989-ben Baselben és 1990-ben Szöulban tartott ökumenikus találkozó.

166 Első feladatunk, hogy a hit és vallás más irányainak lelki gazdagságát elismerjük. Ennek igényét már a II. vatikáni zsinat is elismerte. Elsősorban az ökumenéről szóló, *Unitatis Redintegratio* kezdetű határozatában, a missziókról szóló, *Ad Gentes* kezdetű határozatában és az egyház és a nem keresztény vallások viszonyáról szóló, *Nostra Aetate* kezdetű nyilatkozatában olvashatunk erről.

167 A világvallások képviselőinek találkozója 1986. október 27-én Assisiben és az 1993. január 9-10-i imnapok – melyek egészen Ferenc és Klára szellemében folytak le – erős kreatív ösztönzést adtak azoknak, akik békét és testvériséget akarnak a keresztények és más vallások követői között. Ezek a találkozók az újból és újból fölélesztendő „Assisi szellemének” jelei maradnak.

168 Ferenc az embereket arra ösztönzi, hogy a sokféleségben is egységre jussanak, és így reményük eleven maradjon, a közösség felé vezető útjuk pedig ne záruljon be. Amikor a pápa különösképpen hangsúlyozni akarta a világ számára a vallásközi párbeszéd szükségességét, Assisi városát választotta a találkozó helyéül. Miért Assisit? II. János Pál pápa, aki a ferences családot és minden katolikust arra hívott fel, hogy „Assisi szellemét” éljék és terjesszék, így indokolta döntését: „Assisi városát választottam imnapunk színhelyéül, mert különös jelentősége van a szentnek, akit itt tisztelnek: Szent Ferencnek. Sokan ismerik őt az egész világon és úgy tisztelik, mint a béke, a kiengesztelődés és a testvériség szimbólumát”¹⁷⁴.

169 Mint kisebb testvérek, szeretnénk részt vállalni a világegyháznak ebből a gondjából és küldetéséből, és szeretnénk előmozdítani az egyház egységét ökumenikus cselekvés és gondolkodás révén. Az ökumenikus érzékenység ápolása – még akkor is, ha egyes helyeken ez nagyon nehéznek tűnik – főleg a felebaráti szeretet gyakorlására buzdít. A moszkvai pátriárkánál tett 1993-as látogatásom és az isztambuli pátriárkánál tett 1995-ös látogatásom ennek az új érzékenységnek akarta szerény jelét adni.

170 Mindezekén túl a ferences hagyomány arra szólít fel minket, hogy a mohamedán nővéreinkkel és testvéreinkkel folytatott párbeszédnek különös figyelmet szenteljünk, főleg ott, ahol a fundamentalizmus nyugtalanító erősödése mutatkozik. Ezekben az országokban a csendes ferences jelenlét a párbeszéd útját jelzi, amelyet mindig szabadon akarunk tartani.

f) Új Areopágoszok

171 „Miután Pál sok helyütt prédikált már, Athénba érkezett és az Areopágoszra ment; ott hirdette az evangéliumot annak a környezetnek sajátos nyelvén, ami számukra érthető

¹⁷⁴ II. János Pál beszéde a Santa Maria degli Angeli-ben, 1986. okt. 27-én.

volt”¹⁷⁵. Ma „a világban megismétlődik az athéni Areopágosz esete”¹⁷⁶. Ez játszódik le az elkereszténytelenedett és kereszténység utáni társadalmakban, valamint a nagy városi lakótelepeken. Észlelhető a társadalmainkban feltűnő „alternatív” projektekben, valamint sok olyan szituációban és összefüggésben, amelyben ma az emberi tevékenység folyik.

172 Látjuk, hogy pluralista és policentrikus társadalmainkban a feloldódás folyamatában van a régi kulturális- társadalmi- vallási hovatartozás és egység. Ezekben a társadalmakban a keresztény közösségek a feloszlás felé haladnak. Nagy népességcsoportok állnak ma előttünk, amelyeket „kereszténység utáninak” vagy „elkereszténytelenedettnek” nevezhetnénk. A katolicizmus jó néhány országban megszűnt vallási modellként működni. Mindez „Európában sürgető feladattá teszi, hogy az európai férfiaknak és nőknek újra fölkináljuk az evangélium szabadító üzenetét”¹⁷⁷.

173 Az utóbbi évtizedekben sok változás volt hatással arra a környezetre, amelyben a missziós tevékenység zajlik¹⁷⁸, és új Areopágoszoknak nevezhető helyzetek alakultak ki. Utalok a városok növekedésére, az új médiák nagy számára, a népesség növekedésének nyomására. Ha a missziós munka a múltban főleg távoli, elszigetelt, városoktól távol fekvő területekre korlátozódott, ma azt át kell gondolni a nagy városközpontok fényében. Nem kevés országban a lakosságnak már több mint a fele lakik ilyen sűrűn lakott negyedekben.

174 Az Areopágoszok, amelyeknek szinte mindig megvan a maguk sajátos nyelve, megtalálhatók a kortárs civilizációban és kultúrában is, a politikában és a gazdaságban. Ezek közül néhányat külön is említ a *Redemptoris Missio* enciklika, ahol különösen a média jelentősége kap hangsúlyt és többek között arról olvasunk, hogy sok terület van, amelyet az evangélium fényével meg kellene világítani. A kiállításunkat igénylő területek közül említést nyer „a béke ügye, a népek fejlődésének és felszabadításának kérdése, a személyi és kollektív jogok, mindenekelőtt a kisebbségi jogok, a nők és gyermekek védelme, a teremtet világ védelme”¹⁷⁹. Az új Areopágoszok között, amelyeknek ma nagyobb értéket kellene tulajdonítanunk, olyan alternatív projektek is találhatók, amelyek megpróbálják az emberi alapértékeket, az emberi élet szolgálatát, a társadalmi mozgalmakat és az etikai alapelvekhez való visszatérést támogatni és elősegíteni.

175 Az Areopágoszok ezen felül – a területek és körülmények szerint – másfélék is lehetnek. Sok más hely mellett az egyetemek, a kutatási központok, a művészek munkája és a nyilvános vitákban való részvétel jelentenek olyan „helyeket”, ahol az evangéliumot hirdethetjük. Nem arról van szó, hogy úgy lépünk fel, mint akik uralkodnak a különböző Areopágoszok felett, hanem arról, hogy ezeken a helyeken érezhetővé tegyük jelenlétünket és képesek legyünk az evangéliumot bölcsen és okosan belevinni a párbeszédbe. Erőfeszítéseink során elengedhetetlen az állandó reflexió a magunk vallási, etikai és erkölcsi alapjaira.

3. A szellemek állandó megkülönböztetése

176 Van a testvéri közösségben néhány kritikus pont, amelyre mindig figyelniünk kell. Olyan területekről van szó, amelyeken életünk prófétai jellege múlik. Készek vagyunk-e abban a tűzben megtisztulni, amely Ferencet is emésztette és amely nekünk is soha nem sejtett lehetőségeket nyújthat?

¹⁷⁵ RM 37; vö. ApCsel 17,22-31

¹⁷⁶ TMA 57

¹⁷⁷ Uo.

¹⁷⁸ Vö. RM 37

¹⁷⁹ RM 37

a) Evangelizációnk struktúrái

177 A struktúrák szükséges, sőt olykor döntő közvetítést jelentenek egy testvéri közösség, egy csoport vagy egy egész nép túlélése számára. Még ha létjogosultságuk önmagukon kívülről ered is, azért állnak fenn, hogy lehetővé tegyenek, fenntartsanak és támogassanak valamit, pl. *egy ügyet, egy eszményt, egy munkát, egy értéket, egy karizmát*. A karizma és a struktúra között feszültség alakul ki, mert bár nagyon közel állnak egymáshoz, az egyik nem oldódik fel a másikban. Ezért a közvetítő vagy a struktúra kicserélődhet anélkül, hogy a karizma károsodna.

178 Az evangelizáció terén a Rend mindig konkrét struktúrákat és formákat alkalmazott, amelyek támaszt, vitalitást és hatékonyságot kölcsönöztek munkájának. Ebben a vonatkozásban az Általános Konstitúciók állandó mérlegelést és vizsgálatot írnak elő, hogy „vajon a Rend tevékenysége, a konkrét cselekvési formák megválasztása és a tanúságtétel erejét illetően megfelel-e a mai kor, a ferences evangelizálási tevékenység követelményeinek”¹⁸⁰.

179 Karizmánk értékesebb, mint a struktúrák, amelyek hordozzák. Bármilyen jelentősek is legyenek provinciák, házak és tevékenységek, közvetítői szerepük mégis kimerülhet. Ekkor találjuk magunkat nehéz helyzet előtt, amikor is határozottan, kritikus „megkülönböztetéssel” és prófétai egyértelműséggel kell cselekednünk. Ismétlem, a karizma fontosabb, mint a struktúrák. Fontosabbak a testvérek is, akikkel együtt haladunk az evangélium útján. A provinciák közti együttműködés és a strukturális átrendezés nehéz folyamata a „kegyelem” megtapasztalását hozhatja magával. Venni kell a bátorságot, hogy feladjuk a kényszerűen őrzött *status quo* fáradt gondnokainak szerepét, hogy ismét éljen bennünk Ferenc prófétai szelleme.

180 Ennek kapcsán arra szeretnék emlékeztetni és azt szeretném hangsúlyozni, hogy kevésbé a falakba és betonba kellene investálnunk, mint inkább saját testvéreink iránt elköteleződünk. Erőfeszítéseink középpontjában a ferences nevelésnek, az emberi és szellemi érettségnek, az intellektuális és szakmai kompetenciának kell állnia. Soha nem szabad elhanyagolnunk testvéri közösségeink életének minőségét. Ezek jelentik a helyet, ahol életünket egymással megosztjuk és ahol emberi kapcsolatainkat ápoljuk, termékeny dinamikával megértetjük magunkat és változunk. A *közösség*, mint főntebb már mondtam, az evangelizáció elsődleges helye. Mennyi sebre hozhat gyógyulást közöttünk az emberi közelség! Milyen sok lehetőséget tartogat a testvérrel való találkozás az újjászületésre és az Istennel való új találkozásra!

181 Evangélium szerinti életünk értéke és tanúságtételünk prófétai ereje nagymértékben attól fog függni, hogy Isten Lelke képes-e mozgatni minket, ő, aki minden struktúrán felül áll. Állandó követelmény, hogy „Isten Országát és annak igazságosságát”¹⁸¹ keressük, az embert a szombat elé¹⁸², a lelket a betű elé helyezzük¹⁸³, a bölcsességet a tudás elé, a létet a cselekvés elé, a nagylelkűséget a mérhető és tervezhető teljesítmény elé. Semmi nem fog sikerülni nekünk a kereszt bölcsessége nélkül, amely a végső Ország elővételezéseként termékenyvé teszi szolgálatunkat.

182 Tisztában vagyunk-e azzal, hogy küldetésünk, az evangélium szerinti életünk, tanúságtételünk, az Örömhír hirdetése túllép a ma létező struktúrákon? Nem szabad azokban

¹⁸⁰ CCGG 112,1

¹⁸¹ Mt 6,33

¹⁸² Vö. Mk 2,27k

¹⁸³ Vö. 2Kor 3,6

bezárkóznunk, hanem „új távlatokat” kell nyitnunk és jelen kell lennünk főleg azok mellett, akik e struktúrák peremén élnek. Ez a merészség, úgy gondolom, „Isten Lelkének” jele volna.

183 A tanulmányok és a kutatás szintén fontos helyet foglal el az evangelizációban. A lelkipásztorkodás és a más, egyházon belüli szolgálatok nem csökkentik eltökéltségünket más területeken. Hagyományunk azt mutatja, hogy – ha karizmánkhoz hűségesek vagyunk – életünk hidat verhet az *emberekhez*; legmélyebb szükségleteikhez és szándékaikhoz. A tanulmányokban, a kutatásban, a tudományban – nemcsak a teológiában – újra meg újra meglepő utalásokat találunk a Teremtő nagyságára, aki minden élet forrása, akinek ereje az egész teremtetést átfogja és élteni.

b) Szolidaritás és individualizmus között

184 Végignéztük azokat a nagy kihívásokat, amelyek a „ráció” és a „termelés” mai korszakában előttünk állnak. Ennek az „új világnak” a fényében keressük helyünket a mai korban. Ennek során nem tudunk visszamenni ahhoz az imponáló zártságához, amely a 19. és 20. századot jellemezte. Az ma már nincs többé, örökre a múlté. Most az elmúlt évtizedek változásai állnak előtérben és teljes erőbedobásunkat igénylik.

185 E peremfeltételek mellett sirathatnánk a múltat, amely nincs többé, és panaszkodhatnánk a jelenkor negatív jelenségei miatt. Egyrészt biztos, hogy megfigyelhető a transzcendencia elhomályosulása, az individualizmus és materializmus erősödése, a határtalan szubjektivizmus, a hedonizmus, az ateizmus. Másrészt az is igaz, hogy kortársaink pozitív módon élik át a felvilágosodás és a szekularizáció legfontosabb vívmányait – mint pl. a szabadságot, az egyén jogait, a személyes lelkiismeret elsőbbségét, a beleszólást a politikába és a gazdaságba, és az etikai és erkölcsi alany önmeghatározását.

186 Zsákcúbaiban volnánk? Biztos, hogy nem. És ezért nem szabad tétlenül állva maradnunk. Véleményem szerint a legfontosabb feladat az, hogy megmutassuk: az emberi szabadságvágy és a jövő kereszténységének abból eredő pluralitása sok pozitív lehetőséget nyit meg; hogy az egyház továbbra is Jézus Krisztus egyháza marad és hogy Jézus Krisztus radikális követése a jövőben is megtartja jelentőségét és eszkatológikus jel marad. Bizonyos, hogy kevésbé leszünk egyformák. Viszont erősebb szolidaritást vállalunk a történelemmel és abban érzékeljük „az Úr Lelkét és az ő szent működését”¹⁸⁴.

187 Látnunk kell azonban, hogy korunk kevésbé tűnik nyitottnak olyan értékek iránt, amelyek az egyház számára jelentősek, mint pl. a szolidaritás, az önkéntesség, a személyes hűség és a tartós kötöttségek. Csakugyan komoly veszélyben van az egyház és a szerzetesi élet, ha általánossá válik az a szellemi magatartás, hogy pénzzel mindent vagy legalábbis majdnem mindent meg lehet venni, mintha a boldogság csak áruk fogyasztásában, információk, vélemények, szabadidő, televízió és szexualitás konzumálásában rejlene.

188 Ilyen összefüggésben milyen jelentősége van még pl. a fogadalmaknak, amelyek előfeltételezik a bizalmat, az önátadást, az ingyenességet, a lemondást vállaló önkéntességet? Milyen helye és értelme van ma annak, hogy „teljesen kiüresedjen” valaki, és „huzamosan elidőzzön Krisztus sebeiben”¹⁸⁵? Amikor ezekkel a kérdésekkel foglalkozunk, nem szabad felednünk, hogy sokan – nemcsak keresztények – kezdik érezni, hogy valahol mélységesen kevés, sőt üres a piac „logikája”. Vajon a vallásosság új formáinak, főleg az ezoterikának a felemelkedése nem azt bizonyítja, hogy az emberben tartós a szomjúság a vallás és a transzcendencia iránt? És ez egyúttal nem mutat-e rá arra, hogy nem szabad mindenáron

¹⁸⁴ 2Reg 10,8

¹⁸⁵ 1C 71

ragaszkodnunk a múlt formáihoz és formuláihoz? Ha így teszünk, azt kockáztatjuk, hogy nem számítunk a beszélgetőtársak közé az új Areopagoszokon.

189 Csakugyan: sok mindenben lelkiismeretvizsgálatot kell tartanunk. Felhívok erre minden helyi közösséget és provinciát, és személyesen minden testvért. A remény már a láthatáron van. A jelenlegi pillanat új lehetőségeket nyit meg. Nincsenek kész receptek, de megkaptuk az ígéretet, hogy az Úr Lelke velünk marad és hatékony marad és hogy ez a kor, amelyben élünk adatott, a kegyelem ideje. Továbbra is érvényes a regula parancsa, hogy életünket az evangélium szerint éljük!

c) Életünk minősége

190 Az ember olyan válságot él át, amely végső gyökereit és legmélyebb alapjait érinti. A lelki és vallási-spirituális téren ma átélt helyzetek veszteséget mutatnak az élet minőségét illetően is. E folyamattal szemben senki sem élvez védelmet, a kisebb testvérek sem. A belső egyensúly e megbomlása nézetem szerint olyan következmények oka, mint a kilépések és a fellazulás tendenciái közösségeinkben. Olykor átvesszük a „megcsinálhatóság logikáját”, a versenyét, amikor „sikerpolitikát” alkalmazunk. Így viszont azokban a pillanatokban, amikor élni, megosztani, ünnepelni és magunkat a szemlélődésnek szentelni kellene, sokszor lelkileg túlságosan törekenynek, túlságosan beszűkültnak bizonyulunk.

191 Elszakítottuk egymástól a tudomány és az élet világát. Elfogadtuk a modern technológia és a természet életritmusa közötti differenciát. Magától értetődőnek vesszük a valóság független részterületekre való szétforgácsolódását. Túlságosan gyakran hiszünk az ész primátusában. Így magunk is megerősítjük, hogy csak az értékes, ami hasznos, hatékonyan működik és eredményt mutat fel. Életünk szétszakadt, megtört és ingataggá vált. Ideje tehát tenni valamit, hogy önmagunkkal, testvéreinkkel és a közösséggel „kitüntetett időket” éljünk át a beszélgetésben, az imádságban, az ünneplésben és a mindennapokban.

192 Hogyan akarjuk evangelizálni a világot, ha mi magunk is részekre szakadtunk? Önmagunknál és közösségeinknél kell kezdeni. Táplálnunk kell magunkban a vallási életet: összeilleszteni, ami szétesett és megosztott; nyitottan és tágasan gondolkodni; megvalósítani a kicsinyt, a szerényet; azt, ami lehetséges, magunkban és a közösségben! És továbbra is tudatában kell lennünk, hogy a ferences hagyomány mindent úgy szemlél, mint ami egymással kapcsolatban áll, és mindent az egyetemes testvériség szemével, Isten tekintetével néz. Ideje van most a megtérésnek, a bűnbánatnak, a sok bilincsből való szabadulásnak¹⁸⁶. Melegítsük fel szívünket és találkozzunk testvéreinkkel! Istennel fogunk így találkozni, aki új életre hív minket. Nem szabad, hogy feledésbe merüljön az emberi közelség. Vagy csak gondnokok akarunk lenni? Akkor viszont a testvéri közösség élete minőségének viseljük gondját, amelynek tanúsága felhívó erejű: „Nézzétek, hogy szeretik egymást!” És ez is evangelizáció. Jézus ugyanis azt mondja: „Arról ismernek meg, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretitek egymást”¹⁸⁷.

193 A ránk jellemző sajátos látás és a tapasztalás lehetetlenné teszi, hogy elszigetelt, semleges módon nézzünk bármit is. Mindennel, ami körülvesz minket vagy bennünk lakik, kapcsolatot létesítünk, kezdve attól, amit gondolunk, érzünk, mondunk vagy teszünk, egészen az emberekig, dolgokig és eseményekig, amelyek látszólag rajtunk kívül állnak. Az ember lénye egy egészet alkot. Az egésszel, a bennünk lévő és rajtunk kívül álló egésszel való kapcsolatunkban pedig van valami, ami az egészet egybefogja, és amit *beleérző képességnek* nevezünk. Ez benne van *affektív kapcsolataink* alapjában, és „értelmet” ad mindennek, ami

¹⁸⁶ Vö. FP 26

¹⁸⁷ Jn 13,35

körülvesz minket. Az életünket kitevő legkülönbözőbb dolgokra ezért reagálunk szimpátiával vagy antipátiával, elfogadóan vagy elutasítóan. A testvéri élet és az emberi melegség értéke szempontjából ezt a dinamikát nem szabad felednünk. Levonhatjuk belőle, hogy emocionális és affektív fejlődésünk legalább olyan fontos, mint testi és intellektuális fejlődésünk¹⁸⁸.

194 Az „életfontosságú humánus” minőségének ápolása az első lépés azon az úton, hogy testvéri közösségeink az erős hit, az örvendező remény és a termékeny szeretet élő sejtjeivé váljanak. Minden további „tervünk” így épül majd erős sziklára, kiállja a nehézségeket és mindig nyitott lesz az Úr Lelke iránt.

Kérdések a reflexióhoz, Olvasmány, Imádság

Kérdések a reflexióhoz

a) Mi alkotja ma identitásunkat? Mi mozgat minket? Mi az, ami ma különösen fontos a Krisztust követő élethez?

b) Életformánknak megfelel-e életstílusunk, gondolkodásmódunk és terveink? Vagy inkább más értékek és mércék határozzák meg?

c) „Ha a békét keresed, keresd a szegényeket” – így hangzott az 1993-as Béke Világnap jelszava. Meg vagyunk-e győződve arról, hogy az „evangélium szerinti szegénység” a béke forrása? A béke szolgálataként éljük-e a szegénységet? Milyen hatással van életünkre, emberi kapcsolatainkra „Assisi szelleme”?

Olvasmány

„A ferenceség sokat mondhat a mai civilizációnak, különösen a fogyasztásra épülő ipari társadalomnak, amely alig figyel oda az egész világon éhező milliók szenvedéseire. Sokan vannak, akik háborút szítanak béke helyett, pusztítják a természetet és nem védik. Elsősorban a ti feladatotok, ferencesek, hogy a mai ember kérdéseire választ adjatok és ráneveljétek őket, hogyan nézzék helyesen a dolgokat és ezáltal hogyan tegyenek szert világos lelkiismeretre és kiegyensúlyozott belső hozzáállásra világunkkal szemben. Ha a valódi keresztény értékeket ismét életre hívjátok, nagyban hozzájárultok az emberiség békéjéhez és haladásához. Mivel fiai vagytok az evangéliumi szegénység szentjének, a békeszerzőnek, a természet barátjának, így a legjobb kifejtői lehettek az üzenetnek, amelyet Ferenc a maga korához intézett, és amely máig érvényes és ma is megújíthatja a társadalom lelkiismeretét.”

(II. János Pál pápa üzenete a minoriták nagykáptalanjához, 1989. V. 28.)

Egyéb olvasmányok:

Mt 5-7; 10,7-14; Lk 10,3-37; Mk 16,15-20; Jn 13,1-20; 15,1-17; 1Kor 13,1-13; Gal 5,13-25; Ef 4,17-32

SRS 39-42; 46-48; RM 33-40; 42-44; EV 78-101; II. János Pál pápa beszéde az Antonianumban 1982. I. 16-án; Assisiben 1986. X. 27-én és 1993 I. 9-10-én, Urbi et Orbi áldás 1986. XII. 25-én.

CCGG 66-72; 89-110; 116-118; RFF 5-34; 36-56; 164-168; SA 29-36; C Gen 1971 24-34; 43-61; 62-70; C Gen 1971 Medellín 19-30; C Gen 1973 Madrid 31-35; 36-40; Bahiai CP 1983, 24-38; Bangalori CP 34-43; *Maradandó örökség - új kihívások. Az európai szerezetesség identitásáról*. H. Schalück előadása 1995. XI. 29-én az UCESM konferenciáján.

Imádság

Szent Ferenc, te Alverna hegyén megkaptad a stigmákat.

¹⁸⁸ Vö. FP 20-22; 43; 49; 57-58; 62

A világ vágyakozik utánad, mert a Megfeszített ikonjává lettél.
 Szüksége van szívedre, amely nyitott Isten és az ember felé,
 megsebzett lábadra, átfúrt és sajnó kezedre.
 Vágyakozik halk hangod után, amely az evangélium erejével szólt.
 Ferenc, segíts a mai embernek, hogy felismerje a bűn rossz voltát,
 és hogy megtéréssel elérhesse a belső tisztaságot.
 Segítsd az embert, hogy megszabaduljon a bűn struktúráitól,
 amelyek társadalmunkat elnyomják.
 Ébreszd fel a népek vezetőinek lelkiismeretét,
 hogy békét teremtsenek a népek és nemzetek között.
 Ruházd rá a fiatalokra életed erejét, amely szabaddá teszi őket
 a halál kultúrájának rájuk leselkedő sokféle veszedelmétől.
 Ferenc, mutasd meg a megbocsátás békéjét mindenkinek, akit megsebzett a gonosz.
 Akiket keresztre feszít a szenvedés, az éhség és a háború,
 azoknak nyisd meg a remény kapuit.
 (II. János Pál pápa imádsága La Vernán, a Stigmák kápolnájában, 1992. IX. 17-én)

Záró megjegyzések

195 Napjainkban nem kevés azoknak a száma, akik pesszimistává és panaszkodóvá lesznek. Azok számára viszont, akik a történelem Urába vetett hit alapján állva megpróbálják megragadni és értelmezni a halál jeleit és a feltámadás jeleit, a jelen történelmi pillanat új *lehetőséget* jelent; mégpedig azért, mert intenzív keresést és a beteljesülés utáni mélységes vágyat hozza magával. A kegyelem ideje ez, az Úr ajándéka.

196 Csakugyan vannak távlatai a reménynek. A hit olyan magatartásában fejeződik ki, amelyet a szolidaritásban élünk. A reményben vállalt szolidaritás alapján bátran útnak indulunk, meglátjuk az élet jeleit, és képesek leszünk másokat is bátorítani. Az evangélium szerinti élet közösségeinkből ismét élő sejteket formálhat, ahol a hit és a remény a határtalan szolidaritás táptalaja lesz.

197 Életünket és cselekvésünket a remény és a szolidaritás táplálja majd. Így válik kovásszá, sóvá és világossággá az emberiség szívében, és így lesz képes szembenézni korunk kihívásaival és szükségleteivel. Ha Krisztus követését, Ferenc módjára, következetesen és elkötelezetten éljük, akkor a jövőben is meg lesz a helyünk és küldetésünk az egyházban és a világban.

198 La Verna hegyén tett látogatásakor II. János Pál pápa a ferences közösségekhez intézett beszédében éppen erre hívott fel: „Rátok vár a feladat, Szent Ferenc testvérei és nővérei, a remeteség visszavonultságát és az apostoli munkát átfogó és összhangba hozó különleges hivatásotok miatt, hogy az egyetemes testvériség magatartásával kortársainknak választ adjatok, amely megnyugvást hozhat vágyaikra. Klára személye, aki Ferenc 'első kis palántája' volt, példakép kell hogy legyen a minoritas jegyében élt élethez, amelyet egészen a mi Urunk Jézus Krisztus szent evangéliuma megtartásának”¹⁸⁹ szenteltek.

199 Ma Ferencsel együtt mi is oda akarunk lépni a megfeszített Krisztus elé, hogy vele együtt ismét meghalljuk a San Damiano fészlete előtt az Úr megbízatását: „Menj és építsd fel ismét házat!”¹⁹⁰. Mi is szeretnénk felkiáltani: „Ez az, amit én akarok, ez az, amit én

¹⁸⁹ 1993. IX. 17.

¹⁹⁰ 2C 10

keresek, ez az, amit teljes szívemből tenni kívánok!”¹⁹¹. A Krisztussal való találkozásból és a Megváltó anyjának jelenlétében így születik meg újra ma is a kisebb testvérek közössége.

200 Ferenc köszöntötte Máriát, „ki szűz lévén templommá lett”¹⁹². Azért imádkozott, hogy benne is menjen végbe a Szentlélekben való fogantatás és születés. Így Mária a Rend alapításánál is jelen volt. Szent Bonaventura írja: „Ferenc a Szűz Istenanyának szentélyében időzve, állandó imádság közt azt kérte, hogy neki, szolgájának, pártfogója lenni kegyeskedjék az, aki méhébe fogadta a kegyelemmel és igazsággal teljes Igét. Az irgalmasság Anyjának érdemeire aztán magába fogadta és életre keltette az evangéliumi igazság szellemét.”¹⁹³

201 Ahogy Ferenc és Klára, mi is – Máriában, akiben „minden kegyelem teljessége és minden jóság lakozik” – befogadhatjuk az evangéliumi igazság szellemét és táplálhatjuk azt magunkban, hogy „betöltsük az egész földkerekséget Krisztus Evangéliumával”¹⁹⁴. Hogy ez megtörténjen, bízunk ügyeinket, gondjainkat és reményeinket Porciunkulai Miasszonyunkra:

Mária,
testvérünk és urunk, Jézus Krisztus anyja,
a szegény és keresztre feszített Jézus anyja,
családunk anyja, szegények anyja,
halld meg bizalomból fakadó kéréseinket, amelyekkel ma hozzád fordulunk.
Földünkön sok népnek nincs meg a fizikai és szellemi kenyere;
sokak fejében és szívében nincs meg az igazság és a szeretet kenyere;
sokaknak hiányzik az Ige kenyere és az Úr kenyere.
Vedd el sokak szívéből az önzést, amely szegénységet okoz.
Tedd, hogy a világ népei képesek legyenek befogadni az igaz világosságot és a béke és igazságosság útján haladjanak,
kölcsonös tiszteletben és olyan szolidaritásban, amely Istenünk emberségében gyökerezik.
Porciunkulai Miasszonyunk, tedd reményünket világossá és erőssé,
tisztítsd meg szemünket és szívünket,
jőjj velünk az új evangelizáció útjain
egy új, igazságosabb világ felé,
amelyben mindenki szabad lesz.
Ámen.

Róma, 1996. május 26-án, Pünkösöd napján

Fra Hermann Schalück O.F.M.

¹⁹¹ 1C 22

¹⁹² BSzÜdv 1

¹⁹³ LM 3,1 (Burka Kelemen fordítása)

¹⁹⁴ Vö. 1C 97

Rövidítések

1. Az egyház dokumentumai

AG	Ad Gentes
CA	Centesimus Annus
CD	Christus Dominus
CL	Christifideles Laici
DH	Dignitatis Humanae
EN	Evangelii Nuntiandi
ES	Ecclesiam Suam
EV	Evangelium Vitae
FC	Familiaris Consortio
GS	Gaudium et Spes
LG	Lumen Gentium
NA	Nostra Aetate
OR	L'Osservatore Romano
PC	Perfectae Caritatis
PO	Presbiterorum Ordinis
RM	Redemptoris Missio
SA	Slavorum Apostoli
SC	Sacrosanctum Concilium
TMA	Tertio Millenio Adveniente
UR	Unitatis Redintegratio
VS	Veritatis Splendor

2. A Rend dokumentumai

1C	Vita Prima (Celanói)
1Reg	Meg nem erősített Regula
2C	Vita Secunda (Celanói)
2Lhív	Levél a Hívőkhöz, 2. változat
2Reg	Megerősített Regula
3Ágn	Szent Klára 3. levele Prágai Ágneshez
3Társ	A három társ legendája
BSzÜdv	A Boldogságos Szűz Üdvözlése
CCGG	Általános Konstitúciók
C Gen 1973	Az 1973-as nagykáptalan dokumentumai, „Rendünk mai hivatása”
C Gen 1985	Az 1985-ös nagykáptalan dokumentumai, „Élni az evangéliumot”
C Gen 1991	Az 1991-es nagykáptalan dokumentumai, „Új szellem egy új korban”
ErÜdv	Az Erények Üdvözlése
Int	Intelmek
Itin	Szent Bonaventura: A lélek zarándokútja Istenbe
FP	A folyamatos továbbképzés a „Kisebb Testvérek Rendjében”
ImKer	Imádság a kereszttel
Lőr	Levél az Örökhöz
LM	Szent Bonaventura: Legenda Maior
Lm	Szent Bonaventura: Legenda minor
LP	Szent Ferenc Perugiai legendája

LRend	Az egész Rendhez írt levél
RFF	Ratio Formationis Franciscanae
Végr	Szent Ferenc Végrendelete